

Ynglefuglenes Træk til og fra Tipperne.

Observationer og Ringmærkninger.

Vadefugle.

(Meddelelser fra Naturfredningsraadets Reservatudvalg. Nr. 13).

Af Å. VEDEL TÅNING.

Det er en velkendt Sag, at de forskellige Populationer indenfor en Fuglearts Udbredningsomraade kan forholde sig meget forskelligt med Hensyn til Træktider, Trækveje, Vinteropholdssteder m. v. For at undersøge, hvorledes et Samfund af Fugle paa en typisk dansk Strandeng arter sig med Hensyn hertil, blev der i 1928, saavidt Forholdene tillod det, paabegyndt systematiske Undersøgelser bl. a. herover paa den fredede Del af Tipperne, der omfatter ca. 450 ha Strandenge samt det tilstødende Vandareal (vedr. Fredningsomraadets Udstrækning m. m. se bl. a. ministeriel Bekendtgørelse af $\frac{2}{12}$ 1936). Saavel Observationsarbejde som Ringmærkning har fundet Sted aarlig i det forløbne Spand af Aar, og vi har i et Par tidligere Arbejder kort omtalt saavel den første Side af Arbejdet (TÅNING 1936*) som berørt visse Resultater af Mærkningerne (FABRICIUS & TÅNING 1931**). Da Forholdene nu har medført en beklagelig, delvis Afbrydelse af det saaledes paabegyndte kontinuerlige Arbejde, vil det være formaalstjenligt at betragte nogle af de indvundne Resultater, som forhaabentlig dels mere alment kan give et lille Bidrag til Udforskningen af Nordeuropas Fugletræk, dels mere specielt kan vise, paa hvilke Punkter Arbejdet i dette interessante Omraade burde udvides og forbedres; der er dog meget langt igen, før det tilfredsstillende og rigtige er naaet med Hensyn til visse af disse kun i en halv Snes Aar drevne Studier.

For at opnaa et nogenlunde klart Billede af Tilvandringen og Bortvandringen af Ynglefuglene fra et bestemt Omraade som det betragtede, er det nødvendigt fra Dag til Dag at følge

*) Ringkøbing Fjords Naturhistorie i Brakvandsperioden 1915—31. Kbhvn. 1936.

**) „Der Vogelzug“ II, 1931.

de Ændringer, der foregaar, idet Forbivandringen af nordlige Populationers Fugle for visse Arters Vedkommende ellers paa visse Tider af Aaret udvisker Billedet. Der er derfor i nærværende Arbejde bl. a. med Henblik herpaa lagt an paa at følge Ændringerne ved daglige Optællinger af den tilstedeværende Bestand af Fugle indenfor det fredede Tipperomraades Grænser, og ved Lokalisering af alle ynglende Par har man søgt at føre en vis Kontrol med Ynglefuglene i Relation til de forbivandrende eller temporært fouragerende Skarer.

Tipperne har paa Grund af Beliggenheden i den store, vestjydske Lagune, Ringkøbing Fjord, gennem ca. to Hundrede Aar været af meget stor Betydning for en Række af Strandengenes Ynglefugle, der her fandt bedre Betingelser end de fleste andre Steder i Landet; desuden har Lokaliteten for trækende Wade- og Svømmefugle ligeledes været overordentlig betydelig, hvilket nærmere er omtalt i vort Arbejde af 1936. Ændringer i Udstrækning, Bevoksning, Fugtighedsforhold m. v. har stadig fundet Sted og finder for Tiden ret stærkt Sted i Tipperomraadet, efter at Nymindegab blev lukket $\frac{18}{9}$ 1931, ca. 3 Uger efter at Sluseanlæggene ved Hvide-Sande var blevet aabnet ($\frac{30}{8}$ samme Aar). De seneste Ændringer har bl. a. medført, at selve den fredede Del af Tipperne er blevet langt mere tør end tidligere og ikke mere aarlig udsættes for store Oversvømmelser; desuden har de medført, at Poldene*) i Nymindestrømmen vokser, og at nye Grunde dukker op her; utvivlsomt vil den Tid ikke være fjern, da Poldene vokser sammen med Tipperhalvøen. I Arbejdet 1936 har vi omtalt, at alt tydede paa, at store Ændringer øjensynligt allerede 1932 var forestaaende, og dette er blevet bekræftet. Medens selve Tipperne saaledes ved de skete Forandringer har mistet en Del af deres Tiltrækning for visse Ynglefugle, er Poldene som Ynglepladser blevet mere værdifulde, ogsaa fordi Fredningen her er blevet skærpet de sidste Aar. Herved er visse Ændringer i det indvundne Observationsmateriale indtraadt, men vi kan ikke i Detailler udrede disse Ændringer her, da det vilde føre altfor vidt. Vedrørende orienterende Oplysninger om Omraadet, dets Fredning m. v. skal vi iøvrigt her nøjes med at henvide til Arbejdet fra 1936.

*) Disse udgør ca. 42 ha.

Observationsarbejde, bl. a. Optællinger af Antallet af Fugle paa det fredede Areal af Tipperne (exclusive Poldene) samt paa det tilstødende Vandareal, blev i nogen Grad fra 1928, men særlig fra 1929 udført i Maanederne April—November indtil 1936, hvorefter det ogsaa lykkedes at faa delvis Observation udført i Maanederne December—Marts. Medens der saaledes fra de første Aar kun foreligger daglige Observationer fra April til ca. 15. eller 30. November, er der gennem de sidste Aar ogsaa saadanne fra Vintertiden; da de givne Kurver, der repræsenterer Antallet af tilstedeværende Fugle, ikke for Vinterens Vedkommende er baseret paa saa stort et Materiale som i den øvrige Tid af Aaret, er deres Forløb derfor kun angivet ved en punkteret Linie i Tiden medio November til April. Kurverne er iøvrigt ligesom i vort Arbejde fra 1936 tegnet paa Basis af Gennemsnit for fem Dages Observationer (dog 6 Dage i sidste „Pentade“ i Maaneder med 31 Dage, færre for sidste „Pentade“ i Februar); Dage med for stærk Taage eller Uvej, Dage med mangelfuld Observation o. l. er dog helt udeladt; alligevel bliver der for hver Art nogle Tusinde Observationer til Fastlæggelse af Punkterne i Kurverne, der saaledes er Gennemsnitsværdien for Aarene 1929—39, hvilket Spand af Aar dog maa anses for altfor lille til Konstruktion af en tilforladelig Normalkurve. De daglige Observationer er selvfølgelig behæftet med visse mindre og større Fejl, hvorfor det er uundgaeligt, at ogsaa Gennemsnittene er behæftet med Fejl; antagelig er Gennemsnittene oftest for lave, men giver dog utvivlsomt et godt relativt Indtryk af de gennemsnitlige Ændringer fra Pentade til Pentade. Som et relativt Udtryk for Vekslinger Aaret igennem af de enkelte Fuglearters Mængde paa og ved en typisk dansk Strandeng, er de af Værdi, og utvivlsomt vil Materialet tillade Fremtiden herigennem at bemærke Ændringer i de behandlede Fuglebestande. Det skal bemærkes, at Aarets Yngel ved Optællingerne først er medregnet, naar den er blevet flyvefærdig. Noget Forsøg paa at adskille de to Køn ved Optællingerne er ikke i Almindelighed gjort.

Til Bedømmelse af visse Enkeltheder i Kurvernes Forløb er der under dem grafisk angivet nogle af de vigtigere, ynglebiologiske Data, nemlig: Tidsintervallet, indenfor hvilket de

første Iagttagelser om Foraaret af Ynglefugle foreligger fra den betragtede Periode af Aar („Ankomst“); Intervallet for Fund af de første Æg samt for Iagttagelse af de sidste endnu ikke udrugede Kuld („Æg“); Intervallet for Klækning af de første Unger („Unger“); Intervallet for Iagttagelse af de første flyvefærdige Unger („Flyvefærdig“) samt Intervallet, indenfor hvilket Ynglefuglene og Ungerne har forladt Omraadet, saavidt dette har kunnet konstateres („Borttræk“). Saafremt Data foreligger, der er noget afvigende fra det almindelige i den angivne Periode, er disse angivet ved et „×“. Usikkerhed er betegnet med et „?“. For hver Art er Incubationstiden (det enkelte Ægs Udrugningstid) angivet, dels paa Basis af Observationer i Omraadet, dels iflg. Literaturangivelser. Det gennemsnitlige Antal ynglende Par paa Omraadet er angivet for Aarene 1929—1939. Kurvernes Forløb i selve den Periode, da Flertallet ruger, er ikke i alle Tilfælde som venteligt lig det dobbelte af det Tal, der angiver Antallet af ynglende Par; Aarsagen hertil er antagelig at søge i de Vekslinger i Bestanden, som opstaar paa Grund af, at visse Kuld ødelægges, hvorfor Fuglene eventuelt helt forlader Omraadet, desuden ved Tilgang i Yngletiden af sent ankommende Par, hvis Tilstedeværelse først konstateres under Generaloptællingen sidst i Maj (paa hvilket Tidspunkt man derfor i de fleste Tilfælde bemærker en vis, altsaa kunstig, Stigning i Kurverne); nogen Forskel i de forskellige Observatørers Nøjagtighed, bl. a. med Hensyn til Includeringen af mislykkede Kuld, er endvidere uundgaelig.

Kurvernes Forløb bemærkes at være meget forskellig for de forskellige Arter; en nærmere Drøftelse af de forskellige Typer vil forhaabentlig senere blive mulig. Her skal det kun bemærkes, at Kurvernes Særpræg for en stor Del synes betinget af, hvorvidt Arten i Omraadet befinder sig paa Nordgrænsen af sit Udbredningsomraade eller et større eller mindre Stykke inde i dette (heraf afhænger tildels, hvorvidt For- og Efteraarstræk er tydeligt tilkendegivet i Kurvens Forløb); desuden gør det sig stærkt gældende i Kurvernes Forløb, hvorvidt de gamle Fugle visse eller alle Aar vandrer bort fra Omraadet med Ungerne, før disse er blevet flyvefærdige (Klyde f. Eks.), eller hvorvidt Ynglen forbliver paa Omraadet en læn-

gere Tid efter at de er blevet flyvefærdige (Kobbersneppe f. Eks.). Da Omraadet er en Halvø, er en Bortvandring til f. Eks. Vaderne i Nymindestrømmen, til Værnsandene o. s. v. mulig, hvorfor en lignende Undersøgelse paa en isoleret Ø utvivlsomt for visse af Arterne vilde give et noget andet Billede. Det maa endvidere bemærkes, at Kurver for hvert enkelt Aar er af ikke ringe Interesse, men vi tilsigter i dette Arbejde først og fremmest at give et Indtryk af de gennemsnitlige Forhold, hvorfor vi ikke her kommer ind paa en Sammenligning af de forskellige Aar.

Sammen med de opnaaede, desværre for flere Arter altfor begrænsede, Ringmærkningsresultater vil de givne Kurver og korte Bemærkninger om Trækkets almindelige Forløb gøre det muligt at sammenligne Forholdene her i Landet (eller i hvert Fald ved Jyllands Vestkyst) med andre Lokalteter langs Vesteuropa, saaledes at en bedre Forstaaelse af Trækket af de behandlede Arter forhaabentlig efterhaanden kan opnaas*). Da visse ynglebiologiske Data er af Vigtighed for Bedømmelsen af Ankomst, Afrejse m. v., er saadanne kort indbefattet i Bemærkningerne vedr. hver enkelt Art.

Selve Ringmærkningerne er udført paa den sædvanlige Maade ved Mærkning af Ynglen, saa snart denne var tjenlig dertil. Kun ganske faa voksne Fugle er nu og da blevet mærket. Mærkningerne er hovedsagelig udført paa selve det fredede Omraade af Tipperne, enkelte i det tilstødende Terræn og en Del paa Poldene (særlig af Sølvmaager f. Eks.). De indkomne Genmeldelser er som nævnt i vort Arbejde af 1931 indgaaet til os gennem Zoologisk Museum. Da det er usikkert, hvorvidt alle Unger, der er døde, før Mærkestedet er forladt, er blevet bemærket og registreret, angiver vi med alt Forbehold det opnoterede Antal af disse døde Unger uden nærmere Data.

Dr. FINN SALOMONSEN og Magister F. SØGAARD ANDERSEN, der har sammenstillet henholdsvis Ringmærkningsdataerne og Talmaterialet benyttet til Tegningen af Kurverne, beder jeg sammen med Fru INGER ROSENBERG og Fru VITA HOLM, der

*) Endnu foreligger kun faa lignende Arbejder anvendelige som Grundlag for Sammenligning, f. Eks. F. GOETHE'S interessante Monografi „Die Vogelinsel Mellum“.

har assisteret paa forskellig Vis, modtage min bedste Tak. Jeg benytter endvidere Lejligheden til at takke de gennem Aarene assisterende Observatører og Mærkere, blandt hvilke jeg særlig fremhæver d'Herrer J. CHRISTIANSEN, A. NISSEN PEDERSEN, L. JENSEN, N. H. JENSEN, K. SKOTTE MØLLER, CHR. VIBE, P. VALENTIN JENSEN og F. SØGAARD ANDERSEN. Jeg vil tillige ved denne Lejlighed bringe Museumsinspektør R. HØRRING, Zoologisk Museum, den bedste Tak for Hjælp paa forskellig Vis, ligesom jeg er de talrige Rapportører af mærkede Fugle megen Tak skyldig.

Maager, Terner etc. vil blive behandlet i et følgende Arbejde.

1. **Vibe** (*Vanellus vanellus* (L.)) — Kurve Fig. 1, Kort Fig. 2.

Viber kan træffes paa Tipperne i alle Aarets Maaneder; men saafremt Vinteren er kold, er der selvfølgelig faa i December, Januar og Februar; færrest er observeret i de to sidstnævnte Maaneder, da det største Antal set paa enkelte Dage har været mellem 30 og 40 Stkr.; i December er der dog et enkelt Aar paa een Dag observeret 430 Stkr. ($\frac{6}{12}$ 1936). Visse Aar synes Ankomst at begynde i Februar, oftest dog i første Halvdel af Marts; men det er usikkert, hvorvidt Flokkene, som kan tælle indtil ca. 1000 Individer enkelte Dage, ogsaa omfatter Ynglefugle fra selve Tipperne. Imod den Antagelse, at de omfatter Ynglefugle, kunde tale, at der periodevis imellem Forekomsten af mange Viber forløber Dage, da ingen ses. I Løbet af Marts, samtidig med at Gennemtræk af nordligere Fugle finder Sted, indtræffer dog vist de fleste Aar Flertallet af Ynglefuglene, saaledes at disse er nogenlunde fuldtallig til Stede sidst i Marts eller først i April, senest ca. 12.—14. April. Endnu 20. Marts er en voksen, ringmærket Fugl genmeldt fra Frankrig, men paa samme Tid og tidligere i Marts foreligger ogsaa Genmeldinger fra de hjemlige Breddegrader.

De første Anlæg til Reder er de fleste Aar observeret mellem 3. og 10. April, sjældent tidligere (f. Eks. $\frac{20}{3}$ 1938), eller senere (f. Eks. $\frac{2}{5}$ 1929, et koldt Aar). Skrabede Redehuller træffes indtil ca. 10 Dage, før de første Æg ses. Da et fuldlagt Kuld er set $\frac{7}{4}$, maa Æglægningen kunne begynde lige først i Maaneden; oftest findes de første fuldlagte Kuld mellem

7. og 17. April, sjældent et Par Dage senere (og meget sjældent, i kolde Aar, først hen i Maj, f. Eks. $12/5$ 1929). Omkring 15.—25. April er der mange fuldlagte Kuld og altsaa rugende Fugle; sidste nylig lagte (antagelig omlagte) Kuld er set $17/6$ (1934). De første Unger er truffet udruget $25/4$ (1938), oftest dog i Løbet af første Halvdel af Maj, og de fleste er udruget mellem 10. og 30. Maj, vekslende fra Aar til Aar. Sidste Dato, da et Kuld endnu ikke udrugede Æg er set, har været $3/7$ (1936), og Unger fra et saadant Kuld har derfor ikke

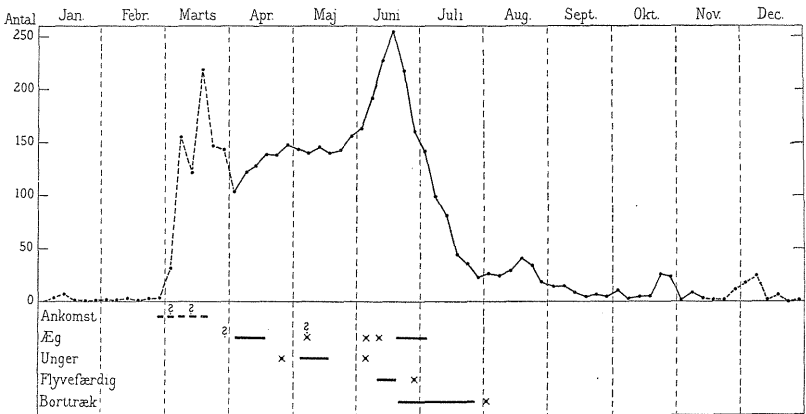

Fig. 1. **Vibe** (*Vanellus vanellus* (L.)). Gennemsnitlige Antal Fugle paa Tipperne 1929—39. Gennemsnitlige Antal ynglende Par: 73. Incubations-tid ca. 28 Døgn. Forklaring af „Ankomst“ etc. se Side 182—183.

kunnet forlade Omraadet før efter første August. De første flyvedygtige Unger er set 10. Juni, oftest mellem $11/6$ og $19/6$. Først i Juni og senere i denne Maaned ses næsten aarlig gennemtrækkende Viber i Omraadet, snart faa, snart mange. Disse sætter sammen med de flyvefærdige Unger Antallet stærkt op i Juni. De hjemmehørende Fugle og Aarets Yngel forlader Tipperne mellem ca. 22. Juni og 2. August (i 1929 først midt i August); gennemgaaende finder et stærkt Fald i Antal Sted fra sidst i Juni til ca. 20. Juli. Derefter kan der visse Aar særlig i August (f. Eks. 1936), nu og da komme større trækende eller omstrejfende Flokke; men andre Aar kan disse ganske udeblive (f. Eks. 1931, 33, 34, 39). Ogsaa i September og Oktober kan der være Perioder med stærkt Træk, men

offtest er Antallene, der viser sig, lave, spredt paa enkelte Dage Maanederne igennem. Som nævnt kan større Antal endnu vise sig i December ligesom i November.

Antallet af ynglende Par har paa det fredede Omraade af Tipperhalvøen vekslet mellem 30 og 135 i Aarene 1928—1940 (Gennemsnit 1929—39: 73 Par), altsaa en overordentlig stor Variation; paa den sydlige Del af Halvøen (Værnet m. v.) er Antallet lavere, antagelig visse Aar højest ca. 60 Par; enkelte Par yngler ogsaa paa Poldene i Nymindestrømmen.

Af Unger er der ringmærket 865 Stykker i Aarene 1928—40, vekslende mellem 40 og 118 aarlig. Naar der ses bort fra 11, der er fundet døde paa Mærkestedet, er hidtil 23 adoloscen- te og adulte genmeldt, altsaa 2,6 0/0; heraf er dog kun 10 genmeldt fra Udlandet.

Mærkningsresultater.

Unger fundet døde før Borttræk fra Mærkeomraade:

11 Stykker fundet mellem 28/5 og 1/8 (heraf 2 taget af Lækat, 1 af Sølvmaage, 1 af Sandterne (i Gylp) og 1 hakket ihjel, vel af Maage).

O-Gruppe*) genmeldt fra Danmark samme Aar som mærket:

Nr.	Mærkningsdato og Lokalitet	Genfangst
748	8/6 1931 Tipperne	Sept. 1931, Sønder Bork Mærsk, v. Vesterlund (7 km S). Fundet død.
1832	22/5 1932 „	12/8 1932, Værnet (ca. 4 km S). Skuddt.
1978	20/5 1934 Rødsandhage	30/6 1934, Værnet (ca. 4 km S). Fundet død; faldet ved Telefonledningen.
RK7113	20/5 1935 „	8/8 1935, S. Vium (13 km SØ). Skuddt.

O-Gruppe fra Udlandet, samt fra Danmark

Aaret efter Mærkning:

Udlandet:

753	31/5 1931 Værnet	Febr. 1932, Torecillas de la Tiesa, Prov. Cáceres, Spanien (39° 30' N. 6° 22' V.). Skuddt.
1817	18/5 1932 Tipperne	9/3 1933, Vanse, Farsund, Norge (58° 06' N. 6° 40' Ø.). Fundet med brækket Vinge.
1932	3/6 1933 „	13/2 1934, Saint-Pierre-sur-Dives, Calvados, Frankrig (49° 01' N. 0° 02' V.).
1935	13/6 1933 „	8/2 1934, La Palma, Huelva, Spanien (37° 20' N. 6° 36' V.). Skuddt.

Danmark:

618	28/5 1930 „	14/6 1931, sammesteds. Faldet ved Telefonledningen, fundet nylig død, d. v. s. vendt tilbage til Fødestedet som næsten eetaarig.
-----	-------------	--

*) 30. Juni regnes oversalt som Fuglenes Fødselsdato; O-Gruppen er Fuglene i deres første Aar (1. Juli—30. Juni), I-Gruppen Fuglene i deres andet Aar, o. s. v.

Nr.	Mærkningsdato og Lokaltet	Genfangst
767	7/6 1931 Tipperne	24/3 1932, Svebølle, Sjælland (55° 36' N. 11° 20' Ø.). Fundet død som næsten eetaarig. Skind i Zool. Mus., Kbhvn. ♀ ad.
1841	5/6 1932 „	18/4 1933, sammesteds. Fundet død; faldet ved Telefonledningen. Vendt tilbage til Fødestedet som næsten eetaarig.
RK7291	28/5 1937 Rødsandhage	27/6 1938, Bjerregaard (ca. 2 km V.). Fundet død. Vendt tilbage til Fødestedet som næsten eetaarig.

Udlandet:

I-Gruppe:

620	31/5 1930 Tipperne	20/8 1932, Picharda, Médoc, Gironde, Frankrig (45° 33' N. 1° 09' V.). Taget i Net.
770	9/6 1931 „	2/3 1933, Sobredo, Ferrol, Spanien (ca. 43° N. 8° V.).
1835	4/6 1932 „	24/11 1933, Vouzailles, Vienne, Frankrig (ca. 46° 30' N. 0° 30' Ø.). Skudt.
1838	5/6 1932 „	6/2 1934, Skegness, Lincolnshire, England (53° 10' N. 0° 20' Ø.). Fundet død.
RK7108	19/5 1935 Rødsandhage	21/2 1937, Co. Louth, Irland (53° 55' N. 6° 30' Ø.). Skudt.

Danmark:

781	12/6 1931 Tipperne	20/7 1932, Haurvig, Ringkøbing Fj. (7 km NV.). Fundet død; fløjet mod Telegrafledning; vendt tilbage til Fødestedet som eetaarig.
1857	10/6 1932 Rødsandhage	18/8 1933, Værnet (ca. 4 km S.). Vendt tilbage til Fødestedet som eetaarig. Skudt.
RK7175	10/5 1936 „	20/6 1938, S. Lyngvig (17 km NØ.). Fundet død; truffet nær ved Fødestedet som toaarig.

Udlandet:

II-Gruppe og ældre:

1926	27/5 1933 Tipperne	8/1 1940, Boston, Lincolnshire, England (53° N. 0° Ø.). Skudt. Næsten 7 Aar gammel.
------	--------------------	---

Danmark:

71	23/5 1930 Rødsandhage	17/8 1932, sammesteds. Fundet død paa Fuglepold. Vendt tilbage til Fødestedet som toaarig.
1869	4/5 1933 Storetipper	4/5 1941, fundet død sammesteds, Fuglepold. Vendt tilbage til Fødestedet endnu som 8-aarig.

De foreliggende Fund bekræfter tidligere Undersøgelseres Resultater og uddyber vor Viden om Vibens Træk. Af de 34 Genmeldinger er de 11 af Unger fundne døde ved Mærkningsstedet, mens 4 er unge Fugle, der er skudt eller fundet døde paa Trækkets første Stadium, 4—13 km i sydlig eller sydøstlig Retning, 1 allerede den 30. Juni, 2 i August, 1 i September. Ialt 10 Viber er genmeldt fra Udlandet; disse viser, i Over-

ensstemmelse med tidligere publicerede Fund af Viber mærket her i Landet, at Viben drager mod Vest og Sydvest og overvintrer i Vesteuropas mildere Egne. Genmeldinger, der viser Overvintring, haves fra Frankrig (2, November, Februar), Spanien (2, begge Februar), England (2, Januar, Februar),

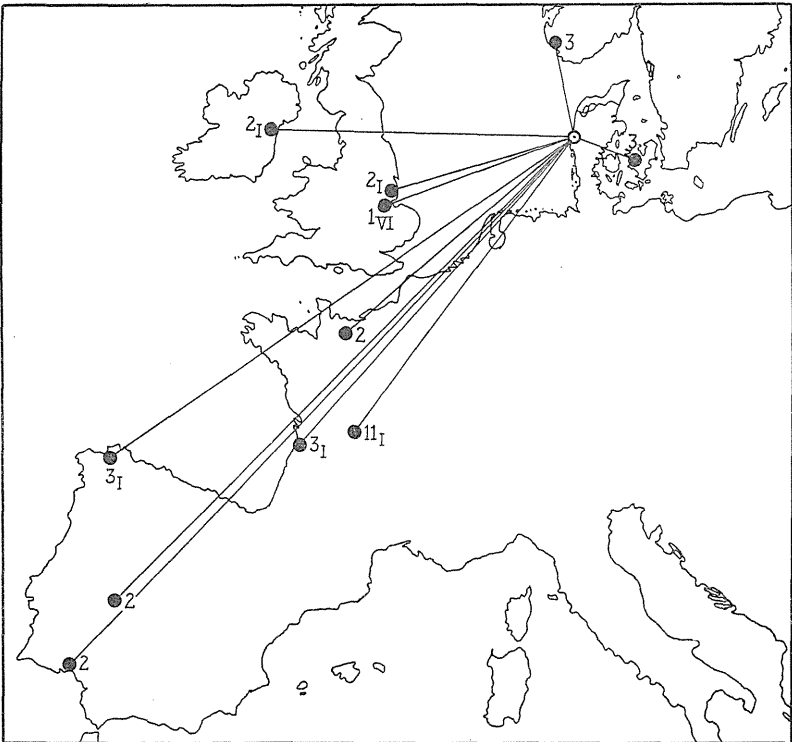

Fig. 2. Vibe (*Vanellus vanellus* (L.)). Længere Vandring. Arabiske Tal = Maaned for Fund; Romertal = Aarsgruppe I, II o. s. v. Aarets Yngel betegnet ved arabisk Tal alene.

Irland (1, Februar). Fra Marts, da Foraarsstrækket maa antages oftest at være begyndt, haves Genmeldinger fra Nordspanien (2. Marts), Frankrig (20. Marts), Sydnorge (9. Marts) og Sjælland (24. Marts). De to sidste, der begge er eetaarige, vilde muligvis have ynglet i Omegnen af det Sted, hvor de blev truffet og har altsaa fjernet sig et Stykke fra Fødestedet; muligvis er den fra Norge genmeldte dog blevet forslaaet af

sin Kurs af Storm. Ikke faa er vendt tilbage til Fødestedet for at yngle, selvom procentvis ikke saa mange som af Strandskaden; ialt er 8 Fugle truffet i Sommertiden (April—August) paa Tipperne eller i Nærheden, altsaa vendt tilbage til Fødestedet. Af disse 8 er 4 fundet paa selve Tipperne, de andre resp. 2, 4, 7, og 17 km derfra; alle er fundet døde, undtagen een, der blev skudt (Værnet, August). Alderen er ikke høj hos de fleste af disse tilbagevendte Fugle, idet 5 er døde som eetaarige, 2 som toaarige, een som otteaarig. Ogsaa Genmeldingerne fra Udlandet er næsten alle 1—2-aarige Fugle, idet dog No. 1926 danner en Undtagelse, da den er skudt i sit 7ende Aar. Oplysninger om Dødsmaade for Viber fra Udlandet kunde skaffes i 8 Tilfælde. Af disse 8 Fugle er 5 skudt, 1 taget i Net, 1 fundet død og 1 fundet (i Norge) med brækket Vinge.

2. Præstekrave (*Aegialitis hiaticula* (L.)).

Kun enkelte Par (højst 4 Par), nogle Aar slet ingen, har ynglet paa den fredede Del af Tipperne i Aarene 1929—40. De trækkende og besøgende Fugles Antal udvisker derfor ganske Ynglefuglenes Ankomst m. v.

Den tidligste Dato for Observering af Præstekraver paa Omraadet er 28. Februar (1939). Oftest lidt hen i Marts kommer gennemtrækkende Fugle, aldrig i stort Antal, oftest faa og ikke over ca. 100 paa en enkelt Dag. Trækkende Fugle kan bemærkes enkelte Aar indtil først i Juni, de fleste Aar synes dog faa at vise sig efter ca. Midten af Maj. Enkelte tilfældige Gæster fra Omegnen kan nu og da vise sig i Sommermaanederne.

I Marts eller senest 7. April er de faa Ynglefugle til Stede. Tidligst $26/4$ er Anlæg til Rede set, og de faa nylagte Kuld er først observeret i Maj (senest $22/5$ 1929). Lokalteterne passer ikke for Arten, og Trækket foregaar langs Havkysten. De hjemmehørende Fugle synes oftest at forlade Omraadet mellem ca. 5. og ca. 20. Juli.

Sydgaaende Træk bemærkes de fleste Aar fra Midten af Juli, sjældent tidligere, nu og da senere i Juli. Oftest bemærkes de gamle Fugle først, noget senere de unge. Flest trækkende Fugle ses i August og i September (særlig 1932 og 1934); der er gennemgaaende flere om Efteraaret end om For-

aaret, dog sjældent paa enkelte Dage over 100-200, med absolut Maksimum paa ca. 500 Fugle ($\frac{5}{9}$ 1932); nogle Aar har Efteraarstrækket dog været mindre end Foraarsstrækket. Sidst i September og i Oktober har der de fleste Aar kun været nogle enkelte paa spredte Dage. Sidste er set $\frac{26}{10}$ 1934.

Antallet af ynglende Par har som nævnt kun været mellem 0 og 4, og kun 5 er mærket; ingen Genmeldelser foreligger.

3. **Strandskade** (*Haematopus ostralegus* L.) — Kurve Fig. 3.

Overvintrende Strandskader træffes ved Vestkysten, særlig i Vadehavet, i milde Vintre; selv paa Poldene i Nymindestrømmen kan enkelte ses om Vinteren, f. Eks. 18. Januar 1938, og samme Aar viste der sig ogsaa Strandskader paa Tipperne mellem 19. og 28. Februar, endogsaa indtil 44 Stkr. en enkelt Dag ($\frac{26}{2}$); gennem hele Marts observeredes der dette Aar praktisk talt daglig Strandskader paa det fredede Omraade; utvivlsomt drejede det sig om hjemmehørende Fugle. De fleste Aar begynder dog de hjemmehørende Fugle først at slaa sig mere stationært ned i Omraadet fra Midten af Marts, og først sidst i Marts og en Ugestid ind i April ankommer Hovedkontingentet. Vejrforholdene er tydeligt bestemmende for Tidspunktet, da alle Ynglefugle er til Stede, og dette Tidspunkt kan som f. Eks. i det kolde Foraars 1929 endogsaa rykke hen til mere end en Uge ind i Maj. De fleste Aar kan man dog regne med, at praktisk talt alle Ynglefugle har indfundet sig før midt i April. Nordgaaende Fugle kan nu og da vise sig paa Besøg ogsaa i Løbet af April, men Omraadet berøres iøvrigt kun lidt af saavel Foraars- som Efteraarstrækket. Tidligst 12. April (1933) er de første Anlæg til Rede observeret og allertidligst $\frac{21}{4}$ er Æg set i en Rede (1, 1936); i Almindelighed findes de første Æg i den første Uge af Maj (senest $\frac{17}{5}$ (2 Æg) i det kolde Foraars 1929). Det første fuldlagte Kuld er observeret $\frac{24}{4}$ 1936 (4 Æg), iøvrigt oftest mellem 1. og 15. Maj, og de fleste har fuldlagte Kuld mellem 8. og 23. Maj, med Tidspunktet vekslende fra Aar til Aar. Endnu saa sent som 17. Juni er et nylig lagt, fuldtalligt Kuld set, og Ungerne fra saadanne sene, vel omlagte, Kuld kan tidligst forlade Omraadet omkring Midten af August; det er dog usikkert, hvorvidt saa sene Kuld i Almindelighed lykkes, idet uudragede,

Æg ikke er iagttaget senere end 3. Juli, oftest ikke senere end 24.—27. Juni. De tidligst klækkede Unger er observeret $\frac{25}{5}$ (1932, 2 Stkr.); oftest træffes de første Unger dog mellem $\frac{30}{5}$ og $\frac{9}{6}$, og mellem 10. og 20. Juni er Flertallet klækket; de første Unger er de fleste Aar truffet flyvefærdige mellem 18. og 30. Juni (tidligst 16. Juni 1932), men i Aar med sent klækket Yngel kan dette Tidspunkt falde indtil ca. en Uge ind i Juli. Mange Familier strejfer bort fra Omraadet,

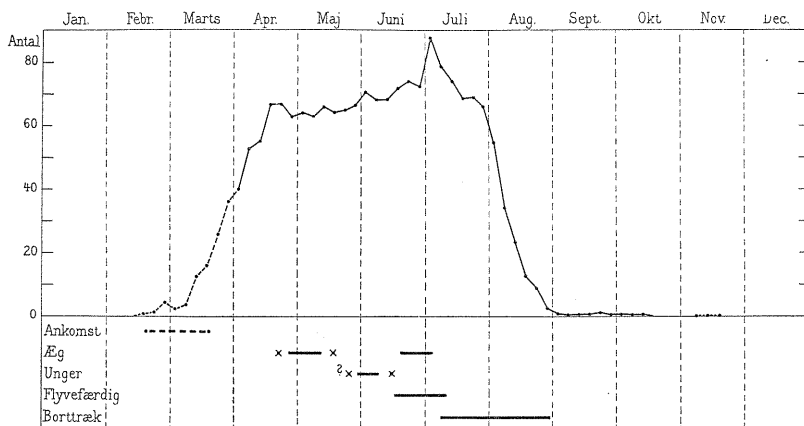

Fig. 3. **Strandskade** (*Haematopus ostralegus* L.). Gennemsnitlige Antal Fugle paa Tipperne 1929—39. Gennemsnitlige Antal ynglende Par: 37. Incubationstid ca. 24—25 Døgn.

saasart Ungerne kan flyve. De hjemmehørende Fugle forlader efterhaanden Tipperne mellem ca. 7. Juli*) og de sidste Dage af August; oftest er der et særligt tydeligt Fald i Antal ca. 3.—13. August, hvis ikke dette (som i enkelte Aar) har vist sig allerede sidst i Juli. Allerede først i August er ringmærkede Individuer rapporteret fra Omegnen (se nedenfor). De sidste 10-15 Dage af August er der oftest kun nogle faa eller slet ingen Strandskader tilbage paa Tipperne, men en Del opholder sig endnu paa Egnen, idet enkelte er skudt i Omegnen paa denne Tid. I September ses nu og da med Dages Mellem-

*) Den iøjnefaldende Top i Kurven først i Juli er fremkaldt derved, at der et enkelt Aar (1934) viste sig særlig mange i Omraadet den første Ugestid af Juli.

rum en enkelt eller nogle faa, ekseptionelt indtil 22 Stkr. ($23/9$ 1934); i Oktober ses kun en enkelt eller højest 2 med Aars Mellemrum, og en enlig besøgende er bemærket senest $18/11$ (1938).

Træk nordfra bemærkes som nævnt normalt ikke paa Tipperne; ganske enkelte Aar dog noget Træk i Juli (Besøg fra omliggende Omraader?); Trækket gaar nemlig i Hovedsagen ude langs Nordsøkysten, og Vadehavet, fra Hobugt og sydpaa til Holland, er Maalet.

Antallet af ynglende Par har paa det fredede Omraade vekslet mellem ca. 15 og 60 i Aarene 1928—40 (Gennemsnit 1929—39: 37 Par); desuden yngler der en Del paa Poldene i Nymindestrømmen (højest 32 Par i 1936). Af Unger er der ringmærket 299 Stykker i Aarene 1929—1940. Naar bortses fra, at 2 mærkede Unger er fundet døde nær Mærkestedet, er 9 genmeldt (altsaa ca. 3 %), men kun een er genmeldt fra Udlandet, nemlig fra Holland. Da ingen er indrapporteret fra Frankrig eller sydligere, kan man utvivlsomt slutte, at Fler-tallet af Individerne tilhørende Populationen i Ringkøbing Fjord overvintrer i Vadehavet langs Nordsøens sydlige Kyster med ubetydeligt Træk udover Holland. Dette stemmer iøvrigt med tidligere Resultater opnaaet ved Ringmærkninger.

Mærkningsresultater.

Unger genmeldt før Borttræk fra Mærkeomraade:
2 Stykker fundet døde i Juni.

O-Gruppe genmeldt fra Danmark samme Aar som mærket:

Nr.	Mærkningsdato og Lokaltet	Genfangst
1557	$16/6$ 1932 Rødsandhage	$24/8$ 1932, Fauerefelt ved Esbjerg (45 km SØ.). Skudt.

RK4762	$9/7$ 1935 Vinterleje Pold	$25/8$ 1935, S. Lyngvig (ca. 12 km N.). Fundet død.
--------	----------------------------	---

O-Gruppe fra Udlandet:

*) 1244	$18/6$ 1930 Lønnes Pold	ca. $25/12$ 1930, Nes, Ameland, Holland (53° 72' N. 5° 31' Ø.). Fanget i Net.
---------	-------------------------	---

Danmark:

I-Gruppe og ældre:

1126	$1/6$ 1930 Anholt	$1/5$ 1933, Fuglepold. Fundet død. Vendt tilbage til Fødestedet som treaarig.
1167	$5/6$ 1930 Tipperne	$25/4$ 1937, sammesteds. Fundet død. Vendt tilbage til Fødestedet som syvaarig.

*) Offentliggjort i „Der Vogelzug“, Vol. 2, 1931, p. 171.

Nr.	Mærkningsdato og Lokaltet	Genfangst
1188	14/6 1930 Værnet	9/5 1937, nordvestlige Del af Nissum Fjord (ca. 62 km N.). Fundet død; formodentlig taget af en Rovfugl. Vendt tilbage omtrent til Fødestedet som syvaarig.
1278	30/6 1930 Fuglepold	2/8 1936, Geddal Strand, Eising pr. Vinde-rup (ca. 80 km NØ.). Skudt. Vendt tilbage til Danmark som seksaarig.
1575	5/6 1933 Tipperne	11/5 1938, sammesteds. Fundet død. Vendt tilbage til Fødestedet som femaarig.
RK1596	10/6 1934 „	1/8 1940*). Værnet, Syd for Tipperne. ♂ ad. Skudt. Vendt tilbage til Fødested som seksaarig.

Af de 10 danske Ringfund, er som nævnt 2 Unger, der er fundet døde i Nærheden af Mærkningsstedet, 2 er Ungfugle fra August, skudt eller fundet døde paa begyndende Træk eller Strejf (henholdsvis ca. 12 km N. og 45 km SØ. for Mærkningsstedet), medens 6 er ældre Fugle, der er vendt tilbage til Fødestedets Nærhed (de 3 til selve Tipperne, 1 til Værnet, 1 80 km NØ. og 1 ca. 62 km N.); de 4 er fundet døde, 2 er skudt. De 6 tilbagevendte Fugle er fundet som Ynglefugle paa eller nær Fødestedet i en Alder af 3, 5, 6, 6, 7 og 7 Aar. I Sammenligning med andre Vadefugle er det et betydeligt Antal Strand-skader, der har kunnet konstateres som vendt tilbage til Fødestedet for at yngle. Arten er lidet jaget paa sine Vinteropholdssteder og naar en høj Alder, hvilket tidligere er bemærket, f. Eks. vedrørende den hollandske Bestand. Den absolut højeste Alder konstateret er vist 19 Aar (Der Vogelzug, 1931, p. 176).

4. Sorthalet Kobbersneppe (*Limosa limosa* (L.)).

Kurve Fig. 4; Kort Fig. 5.

De første hjemmehørende Kobbersnepper ankommer om Foraaret oftest indenfor et snævert begrænset Tidsrum, nemlig mellem 30. Marts og 8. April; en næsten 2-aarig Fugl er dog truffet i Italien endnu 1. April og flere andre i Marts i Italien, Spanien og Frankrig; men nogle faa Fugle kan vise sig paa Tipperne ogsaa i Marts, f. Eks. i 1938 mellem 13. og 25. Marts, og i 1939 en enkelt saa tidligt som 6. Marts; muligvis vil mere systematiske Iagttagelser i Marts vise, at Træk til Omraadet i ringe Omfang kan finde Sted oftere i denne Maaned.

*) Tidspunktet for Jagtens Begyndelse.

Antallet er dog næsten hvert Aar lavt de første 10—15 Dage af April, indtil omkring Midten af Maaneden, hvorefter det stiger ret hurtigt, saaledes at Flertallet af Ynglefugle er til Stede henimod 1. Maj; visse Aar indfinder Efternølere sig dog senere, saaledes at det fulde Antal Ynglefugle først er til Stede langt hen i Maj.

Anlæg til Rede træffes snart efter Ankomsten, tidligst ca. 14 Dage efter, at de første Fugle har vist sig (tidligst 14. April). Og de første Æg maa lægges meget snart efter,

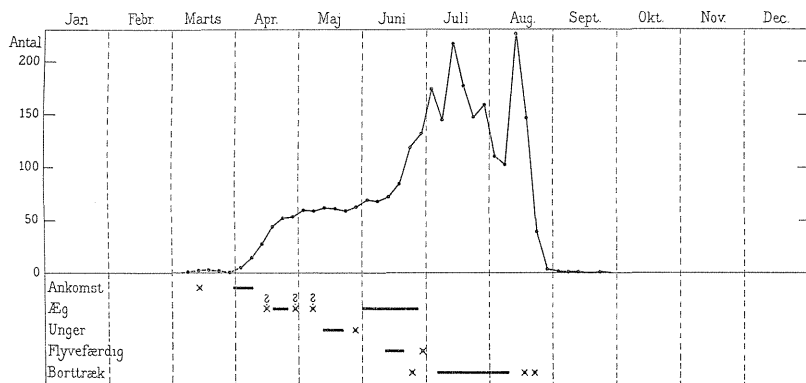

Fig. 4. **Sorthalet Kobbersnepe** (*Limosa limosa* (L.)). Gennemsnitlige Antal Fugle paa Tipperne 1929—39. Gennemsnitlige Antal ynglende Par: 36. Incubationstid ca. 24—25 Døgn.

idet et fuldlagt Kuld allerede er observeret $20/4$ (1932); oftest er de første Kuld fundet mellem 20. og 25. April. Nogle Aar er første fuldlagte Kuld dog først fundet i Begyndelsen af Maj. De sidste Dage af April indtil midt i Maj er Flertallet gaaet i Gang med at ruge. Frisklagte (omlagte?) Kuld træffes sjældent i Juni, men kan dog træffes indtil midt i Juni ($14/6$), og Unger fra disse forsinkede Kuld kan (med en Incubationstid paa 24 Døgn, hvilket almindeligst angives og iflg. vore Iagttagelser synes at være rigtig) næppe forlade Omraadet før hen i August. Saa sent som 26. Juni er endnu ikke udrugede Kuld set (1936). Alleroftest træffes de første udrugede Unger mellem 16. og 21. Maj, men saa tidligt som 11. Maj er et Kuld (4) udrugede Unger set (1932), og Lægningen af dette Kuld maa saaledes med den angivne Incubationstid være paabegyndt

tidligere end det ovenfor nævnte først observerede Kuld fra $\frac{20}{4}$ (antagelig senest ca. 13. April). De fleste Unger er oftest ud-rugede mellem 18. Maj og 5. Juni. De første fuldt flyve-dygtige Unger er set $\frac{11}{6}$ (1931; en næsten flyvedygtig $\frac{9}{6}$), og de fleste Aar faas den første paa Vingerne 13.—19. Juni; der synes saaledes at hengaa ca. 30—32 Dage, inden Ungerne kan flyve. Vekslen fra Aar til Aar kan en tydelig Aftagen af de hjemmehørende Fugle spores paa Tipperne i Tidsrummet fra ca. 5. Juli til sidst i denne Maaned, og de fleste Aar er sikkert næsten alle hjemmehørende Fugle borte fra Omraadet inden ca. 10. August, ofte 10—20 Dage tidligere. Allerede 20. August har en ringmærket Fugl naaet Syd-Frankrig. Medens Træk fra andre Steder de fleste Aar kun i mindre Omfang udvisker de hjemmehørende Fugles Borttræk, kan der visse Aar komme ret store Mængder som Gæster i Juli og i August indtil ca. 20. August. Dette var saaledes særlig Tilfældet i 1934, da der midt i Juli kunde være et Par Tusinde paa det fredede Omraade, hvorefter vekslende Antal viste sig, indtil der midt i August var omkring 2500 Stkr.; antagelig er disse Gæster ikke alene fra Danmark, men ogsaa tiltrækkende fra fjernere Omraader.

Man kan iøvrigt sige, at i Almindelighed er der kun faa Kobbersnepper i Omraadet i August; først i denne Maaned visse Aar nogle flere, sidst i denne Maaned nogle Aar slet ingen, og oftest kun enkelte paa isolerede Dage, maaske Smaaflokke paa indtil ialt 20-30 Stykker; men paa den anden Side kan der ogsaa være enkelte Aar med meget kraftigt Besøg (som nævnt 1934). I September ses næsten aldrig nogen, og den sidste i Aaret er set 22. September (1934); det største Antal set paa en enkelt Dag i September er 15 ($\frac{3}{9}$ 1929 og $\frac{6}{9}$ 1937).

Antallet af ynglende Par har paa det fredede Omraade af Tipperne vekslet stærkt, nemlig mellem ca. 15 og 73 Par i Aarene 1928—1940 (Gennemsnit 1929—39: 36 Par). Af Unger er der ringmærket 569 Stykker, vekslende mellem 5 og 139 Stykker om Aaret. Heraf er, naar bortses fra 2, der som spæde er fundet døde paa Mærkestedet, genmeldt 14 Stykker, nemlig 5 fra Danmark og 9 fra Udlandet, altsaa ialt ca. 2,5 %.

Mærkningsresultater.

Unger genmeldt før Borttræk fra Mærkeomraade:

2 Stykker fundet døde i Maj.

O-Gruppe genmeldt fra Danmark samme Aar som mærket:

Nr.	Mærkningsdato og Lokaltet	Genfangst
1698	10/6 1933 Tipperne	4/8 1933, Nymindégab (5 km S.). Skudt.
1704	7/6 1933 „	August? 1933, Bøvling Klit, Nissum Fjord (62 km N.). Skudt.
RK8062	10/6 1935 Fuglepold	4/8 1935, Stadil Ø, Stadil Fjord (29 km N.). Skudt.
RK8072	9/6 1935 „	August 1935, Ringkøbing Fjord udfor Nørre Bork (5 km SØ.). Skudt.

O-Gruppe fra Udlandet:

*) 808	29/5 1928 Tipperne	ca. 10/11 1928, Estarreja, N. for Aveiro, Portugal (40° 45' N. 8° 33' V.). Skudt.
1708	15/6 1933 Fuglepold	20/8 1933, Saintes Maries de la Mer, Bouches du Rhône, Frankrig (ca. 43° 30' N. 4° 45' Ø.). Skudt.

I-Gruppe fra Udlandet:

*) 811	4/6 1928 Værnet	28/3 1930, Cervia, Ravenna, Italien (44° 16' N. 12° 20' Ø.). Skudt**).
868	22/5 1931 Tipperne	11/3 1933, Marismerne v. Guadalquivir, Sevilla, Spanien (37° 04' N. 6° 30' V.). Skudt.
RK8029	22/5 1935 Tipperpold	1/4 1937, Romanengo, Crema, Italien (45° 22' N. 9° 45' Ø.), Skudt.
RK8214	5/6 1936 Værnet	Marts 1938, Saint Denis du Payré, Vendée, Frankrig (ca. 46° 30' N. 1° 20' V.). Skudt.

II-Gruppe fra Danmark:

1659	20/5 1933 Tipperne	Primo August 1935, Bøvlingbjerg (62 km N.). Skudt. Vendt tilbage omtrent til Fødestedet som toaarig.
------	--------------------	--

II-Gruppe og ældre fra Udlandet:

890	1/6 1931 Tipperne	Primo Marts 1938, Foiano, Arezzo, Toscana, Italien (43° 14' N. 11° 48' Ø.). Næsten 7 Aar gammel.
900	19/6 1931 „	19/10 1937, Saint Denis du Payré, Vendée, Frankrig (ca. 46° 30' N. 1° 20' V.). Skudt. Godt 6 Aar gammel.
RK1722	19/5 1934 „	25/3 1939, Molinella, Bologna, Emilia, Italien (44° 38' N. 11° 45' Ø.). Næsten 5 Aar gammel.

Af denne Art er der ikke, saavidt mig bekendt, af andre publiceret Tilbagemeldinger af danske Eksemplarer; og det foreliggende Materiale giver saaledes ganske nye Oplysninger

*) Offentliggjort i „Der Vogelzug“, Vol. 2, 1931, p. 171.

**) Fejltagtig i „Danske Fugle“, Vol. 3, 1931, p. 120 af P. Skovgaard opført som Tinksmed.

om en dansk Populations Træk. Arten er kendt som overvintrende baade i det nordlige Afrika (mod Syd til Abessinien og Canarerne (undtagelsesvis i Natal)) og i det sydlige og sydvestlige Europa, og Ringfundene viser, at de danske Kobbersnepper under Trækket berører begge de sidstnævnte Omraader.

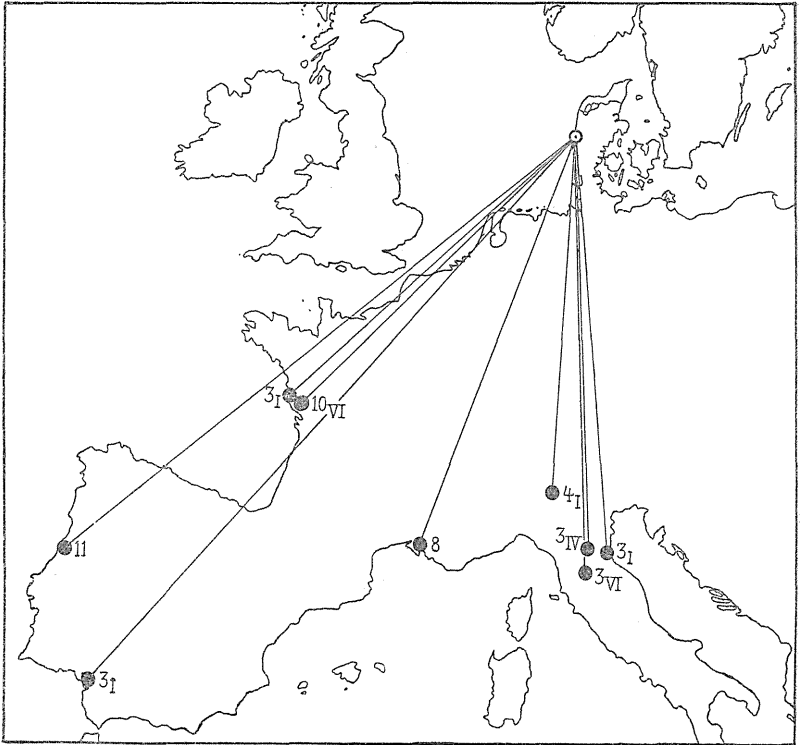

Fig. 5. **Sorthalet Kobbersneppe** (*Limosa limosa* (L.)). Fund fra Udlandet. Arabiske Tal = Maaned for Fund; Romertal = Aarsgruppe I, II o. s. v. Aarets Yngel betegnet ved arabiske Tal alene.

Af de 14 Genmeldinger er 4 yngre Fugle skudt i det første Efteraar (August) ikke langt fra Fødestedet (resp. 5, 5, 29 og 62 km borte), 1 er skudt som toaarig i Danmark og 9 er meldt fra Udlandet.

Af disse sidste er blot 1 (No. 808) et Vinterfund fra Portugal (November); hvorvidt No. 900 fra Vendée (midt i Oktober) ogsaa var naaet til Vinterkvarteret, kan ikke siges. Disse 2

Fund viser en tydelig sydvestlig Trækretning. No. 1708 er trukket nærmest mod Syd, idet den er skudt allerede 20. August ved Rhônes Munding, ca. 1400 km fra Mærkestedet, antagelig paa Vej til Afrika; saafremt den hører til de tidligst afrejste fra Tipperne, har den haft over en Maaned til Rejsen. Dens Rute har vel nok fulgt mellemeuropæiske Flodsystemer, der har ledet den til Rhône. Fra Foraarstrækket haves flere Fund: 2 Sydvest for Mærkestedet (Sydspanien, midt i Marts; Vendée, Marts); meget interessante er de 4 Genmeldinger fra det norditalienske Lavland, 3 fra Marts og 1 fra den 1. April; disse viser ganske klart et Nordtræk fra mediterrane eller afrikanske Vinteropholdssteder, og med Hensyn til Tidspunktet er der fuld Overensstemmelse med Ankomsttiden til Tipperne. De forholdsviis mange Fund om Foraaret i Nord-Italien tyder paa, at en væsentlig Del af Tilbagetrækket om Foraaret lægges herover; hvorvidt Alperne passerer mod Øst eller Vest, vides endnu ikke; antagelig foregaar den sidste Del af Trækket hurtigt.

Flere af de genmeldte Kobbersnepper har været af ret betydelig Alder, nemlig 5, 6 og 7 Aar gamle. Kun 1 er tilbagemeldt fra selve Danmark som gammel (No. 1659), nemlig en to-aarig Fugl skudt paa Efteraarstrækket i August kun 62 km Nord for Tipperne, og det maa derfor antages, at den rimeligvis er vendt tilbage til Fødestedet eller dettes Omegn og har ynglet der.

5. Rødben (*Tringa totanus* (L.)). Kurve Fig. 6.

I Marts kan enkelte eller Smaaflokke (paa indtil 15) vise sig paa spredte Dage; tidligste Iagttagelse paa Omraadet er $\frac{12}{3}$ 1938. Endnu i første Halvdel af April er der dog de fleste Aar kun ganske faa, og først mellem 15. og 29. April kan man regne med, at Ynglefuglene i Hovedsagen er ankommet, noget vekslende fra Aar til Aar. Enkelte Efternølere kan dog aabenbart komme noget senere. Tidligst $\frac{14}{4}$ er Anlæg til Rede observeret, men oftest findes de første Anlæg til Rede efter 20. April (senest 11. Maj, det kolde Aar 1929), og $\frac{27}{4}$ er de første (2) Æg fundet, og det første fuldlagte Kuld findes oftest mellem 2. og 10. Maj; de fleste Fugle er i fuld Gang med at ruge mellem 11. og 25. Maj. Nylig lagte (omlagte?)

Kuld kan dog træffes til midt i Juni, senest 30. Juni, og de senest udrugede Kuld er set indtil 15. Juli, hvorfor Unger fra saadanne sene Kuld først i August vil kunne forlade Omraadet, altsaa meget senere end Hovedmængden af Bestanden. De tidligst udrugede Unger er set 21. Maj, oftest træffes de mellem 23. Maj og 1. Juni (dog indtil $\frac{9}{6}$), og de første flyvedygtige Unger ses mellem 17. og 26. Juni (tidligst 11. Juni). De hjemmehørende Fugle forlader Tipperne ret uregelmæssigt fra Aar til Aar, spredt over Tidsrummet fra ca.

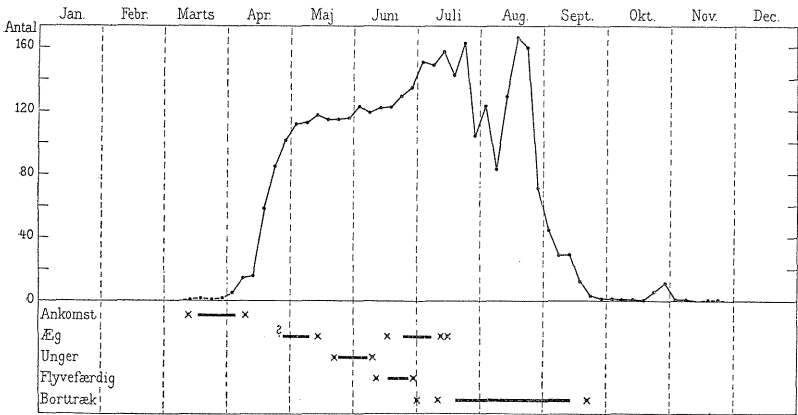

Fig. 6. Rødben (*Tringa totanus* (L.)). Gennemsnitlige Antal Fugle paa Tipperne 1929—39. Gennemsnitlige Antal ynglende Par: 57. Incubations-tid 23—24 Døgn.

1. Juli til hen i September, men Træk nordfra begynder først i Juli og udviser Afrejsen af de hjemmehørende Fugle. De gamle Fugle begynder vist oftest Trækket, men en ung Fugl er dog allerede 9. August naaet til Vest-Frankrig. Et Fald i Antal er dog ofte tydelig paa Tipperne i sidste Halvdel af Juli, inden Trækket nordfra hen i August visse Aar kan blive meget udpræget (særlig 1934); i September er Arten stærkt aftagende, men Antallet af Fugle er meget vekslende fra Aar til Aar; i Oktober er der oftest ingen eller ganske faa paa enkelte Dage (i 1934 dog indtil 200 i Tiden mellem 23. og 28.). I November er der kun observeret enkelte nu og da visse Dage, senest 21. Nov. (2, 1934). Antagelig er dog Omraadets Ynglefugle med Unger normalt borte inden September.

Antallet af ynglende Par har paa det fredede Omraade af Tipperne vekslet stærkt, nemlig mellem 20 og 95 Par i Aarene 1928—1940 (Gennemsnit 1929—39: 57 Par); enkelte Par yngler ogsaa paa Poldene.

Der er ringmærket 470 Stykker (hvoraf ganske enkelte adulte), men Genfangsten har været yderst ringe, nemlig kun 3 fra Udlandet og fra Danmark kun 3, der er fundet døde paa Mærkningsstedet nogle faa Dage til en Maaned efter Mærkningen. Kun 0,6 % er saaledes gemeldt, efter at Fuglene har forladt Omraadet; muligvis maa dette sættes i Forbindelse med, at Arten er et mindre Jagtudbytte, men muligvis ogsaa dermed, at en Del hurtigt trækker til Egne (f. Eks. i Afrika), hvor der drives liden Jagt paa dem.

Mærkningsresultater.

Unger fundet døde før Borttræk fra Mærkeomraade:
3 Stykker i Juni til midt i Juli; een er fundet i Gylp af Sandterne.

O-Gruppe fra Udlandet:

Nr.	Mærkningsdato og Lokalitet	Genfangst
105	11/6 1931 Tipperne	9/8 1931, Ile des oiseaux, Bassin d'Arcachon, Gironde, Frankrig (44° 42' N. 1° 11' V.). Skudt.

II-Gruppe og ældre fra Udlandet:

RK4073	6/6 1934 Tipperne	7/5 1938, Hourdel, Somme, Frankrig (50° 12' N. 1° 31' Ø.). Skudt som næsten fireaarig.
RK4183	9/6 1936 ad.)* „	18/4 1938, Ile des oiseaux, Bassin d'Arcachon Gironde, Frankrig (44° 42' N. 1° 11' V.). Skudt.

Af Fundene fra Udlandet er det ene en ung Fugl, der som nævnt er nedlagt i SV.-Frankrig allerede 9. August, efter rimeligvis blot at have været faa Dage paa Vandring, idet Antallet af Fugle paa Tipperne dette Aar aftog synligt omkring 24. Juli (se TÅNING 1936, p. 166). De to andre Fund er ligeledes fra Frankrig, men er Foraarsfund, fra April og Maj, altsaa ret sene, særlig for Majfundets Vedkommende, naar erindres, at Arten plejer at være fuldtallig paa Ynglepladsen ved Udgangen af April. De nævnte Fund viser en sydvestlig Trækretning; ingen er genfundet i Italien eller andre Middelhavslande, hvorfra en Del danske og svenske Rødben tidligere er gemelt og saaledes viser en stik sydlig Trækretning, der antagelig fører til Afrika. Hvor langt Populationens Indi-

*) RK4183 er mærket som gammel Fugl, taget paa Reden.

vider naar under Trækket, kan de sparsomme Genfangster ikke oplyse noget om.

6. **Brushane** (*Philomachus pugnax* (L.)). — Kurve Fig. 7.

Ankomsten af de første Fugle finder Sted mellem 11. og 26. April (i 1929 dog $\frac{6}{5}$, i 1931 $\frac{4}{5}$); ganske undtagelsesvis er en enkelt observeret tidligere, nemlig $\frac{6}{4}$ 1931 og $\frac{26}{3}$ 1939. I Aarene 1934—38 synes Ankomstdatoen for denne som for flere andre Trækfugle at ligge noget tidligere end ellers. Følgende første Observationer er noteret:

1928	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
$\frac{26}{4}$	$\frac{6}{5}$	$\frac{25}{4}$	$\frac{4}{5}$ *)	$\frac{22}{4}$	$\frac{22}{4}$	$\frac{18}{4}$	$\frac{11}{4}$	$\frac{14}{4}$	$\frac{12}{4}$	$\frac{13}{4}$	$\frac{24}{4}$ **)

Forbitræk af nordgaaende Fugle kan visse Aar om Foraaret iagttages i hvert Fald indtil en halv Snes Dage hen i Maj. De fleste Ynglefugle er vist oftest intruffet før 10. Maj (i unormalt kolde Aar, som 1929, noget senere); nogen Tilgang finder dog Sted indtil først i Juni. „Skoggerpladser“ findes saavel paa selve det fredede Omraade som paa Værnet (se TÅNING 1936, p. 166). Bestanden er desværre aftagende som andre Steder i Vestjylland. De første Anlæg til Rede er set i de første ca. 10 Dage af Maj, noget vekslende fra Aar til Aar. Første Æg er fundet $\frac{2}{5}$ (1932, 1 Æg), og denne Rede fremviser ogsaa det første fuldlagte Kuld ($\frac{5}{5}$); iøvrigt træffes de første fuldlagte Kuld oftest midt i Maj, visse Aar en Ugestid tidligere (for Eks. foruden 1932 ogsaa 1934). Mange fuldlagte Kuld er de fleste Aar observeret ca. 24.—26. Maj, og de fleste Fugle ruger sidst i Maj (i 1932 og 1934 tidligere). Indnu $\frac{19}{6}$ (1935) er nylagte Æg set, og Rede med ikke udrugede Æg er endnu set $\frac{9}{7}$; da imidlertid nylig klækkede, faa Dage gamle Unger er set $\frac{3}{8}$ (1928, se TÅNING 1936, p. 167), kan enkelte aabenbart være meget forsinkede, antagelig paa Grund af Omlægning. Med en Incubationstid paa 17-19 Døgn (NAUMANN'S lave Angivelse er dog næppe rigtig), skulde sidstnævnte sene Kuld først være færdiglagt ca. 12. Juli.

De tidligst udrugede Unger er truffet $\frac{24}{5}$ (2, 1932), men iøvrigt ligger dette Tidspunkt oftest mellem $\frac{24}{5}$ og $\frac{14}{6}$; de første flyvefærdige Unger er set $\frac{23}{6}$ (1933). Snart efter

*) 1 Han $\frac{6}{4}$. **) 1 $\frac{26}{3}$.

synes Borttræk at begynde, saavel for de tidligst flyvefærdige af Aarets Yngel som for de gamle Fugle. De hjemmehørende Fugle forlader hovedsagelig Tipperne i Løbet af Juli; Hannerne aabenbart særlig sidst i Juni og først i Juli, Hunnerne og Ungerne særlig i sidste Halvdel af Juli.

Træk nordfra viser sig i August og September (efter svagere Begyndelse visse Aar allerede fra ca. 24. Juli); især sidst i August og i September bemærkes dette Træk, stærkest i 1934 og i September 1936. De fleste Aar er der faa

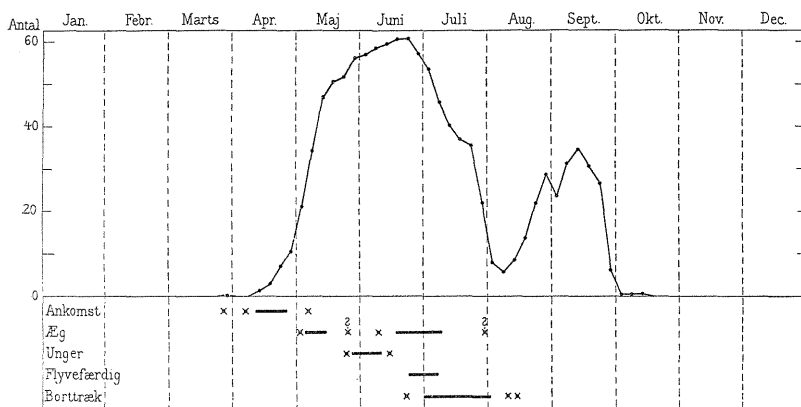

Fig. 7. *Brushane* (*Philomachus pugnax* (L.)). Gennemsnitlige Antal Fugle paa Tipperne 1929—39. Gennemsnitlige Antal ynglende Fugle: ca. 20? Incubationstid 17—19 Døgn?

at se paa Efteraarstræk, men nogle Aar indtil ca. 300 daglig sidst i August og en stor Del af September; de ses da ofte paa Engene sammen med Stære. De sidste Individuer er set i Omraadet $14/10$ 1937 (2), men efter ca. $25/9$ er der særdeles faa Iagttagelser.

Det er vanskeligt at afgøre hvor mange Reder, der har været paa det fredede Omraade de forskellige Aar, idet Hunnerne stiltfærdige Levevis medfører, at Reden er vanskelig at finde. Optællingen af Hunner er ligeledes vanskelig, og det opnaaede Resultat derfor kun ret usikkert. Antallet af Reder formodes at have svinget mellem ca. 10—15 Stykker og godt 40 aarlig i Perioden 1928—1940.

Af Unger er der ringmærket ialt 218 Stykker, veks-lende fra 0 til 64 aarlig. Af disse er ikke een eneste blevet genmeldt. Dette er usædvanligt for en saa relativt stor Fugl som denne, der maa anses for at være et nogenlunde godt Jagt-objekt. Aarsagen er muligvis at søge deri, at Populationens Individer foretager et hurtigt Træk sydpaa, muligvis hoved-sagelig uden Standsning i de Egne af Europa, hvor Jagt drives ivrigst; Arten gaar til Afrika, tildels helt til Kapkolonien (enkelte, syge eller af nordligere Populationer, kan dog træffes om Vinteren i Vest-Europa fra England sydefter). Man maa ogsaa være opmærksom paa, at Ungerne muligvis ikke godt taaler Mærkningen, selvom noget saadant ikke er observeret.

Brushanens Trækvej til og fra Afrika er endnu meget ufuldstændig kendt; Ringmærkninger har saaledes vist endnu kun givet godt en halv Snes Genfangster. Flest foreligger af Fugle mærket i Sverige (E. LÖNNBERG), enkelte fra andre Lande. Af Fugle paa Sydvandring kan bl. a. mærkes en, der fra Lapmarken er gaaet til Nord-Jylland ($\frac{22}{8}$), een fra Øland til Sjælland (Juli), samt een til Italien ($\frac{17}{8}$). Et Eksempel fra Skaane er skudt ved Amsterdam $\frac{22}{12}$ og maa antagelig have været syg; i December—Februar er Individer (syge?) iøvrigt nogle Gange bemærket saavel i England som i Holland, og visse (altid unge Fugle?) er truffet paa Steder, der ligger helt uden for Trækretningen, f. Eks. paa Færøerne (mellem $\frac{19}{8}$ og $\frac{23}{9}$), Island og Grønland samt flere Gange i Nordamerika. Paa Sydvandring er ingen mærkede Brushøns genmeldt fra Vest-Europa i August—Oktober, men at Trækvejen tildels ligger her, bestyrkes foruden af ovennævnte derved, at Individer er truffet paa Azorerne, og at nogle er bemærket paa Barbados, Guadeloupe og i Surinam, hvortil de utvivlsomt er naaet ved udfor Nordvest-Afrika at være kommet ind i Nordost-Passaten. Desuden kendes et Vinterfund fra Marokko ($\frac{2}{2}$) af en Fugl mærket i Holland.

Under Nordtrækket om Foraaret er ringmærkede Fugle kun kendt fra Italien (saafremt Fuglen fra Marokko (2. Februar) ikke har været paa Tilbagevejen); en ungarsk i Nord-Italien i Marts, to mærket under Foraarstrækket i Italien (Pisa $\frac{25}{4}$ og Ancona $\frac{7}{3}$) og genfanget i Yngletiden i Rusland (nær Moskva og Nevel) og en svensk (fra Skaane) i Norditalien (Pavia $\frac{5}{3}$).

De nævnte Data lader formode, at en væsentlig Del af Trækket af denne Arts nordeuropæiske Populationer i hvert Fald paa Tilbagevejen gaar over Italien og Mellemeuropa; muligvis gaar Efteraarstrækket ogsaa for en Del lige mod Syd, da det er meget usandsynligt, at ingen under Efteraarstrækket skulde være meldt fra f. Eks. Vest-Frankrig og den vestlige Del af den iberiske Halvø, hvis Trækket gik herover i større Omfang. Man ved iflg. Observationer, at en Del Fugle paa Sydtræk gaar over Mellemeuropa og desuden, at Arten er talrig bl. a. ved Tsad-Søen i Centralafrika i Oktober (BERLIOZ, Bull. Mus. Paris 1934). Det spinkle, foreliggende Grundlag lader formode, at de vest-europæiske Populationer følger Atlanterhavskysterne, medens man kan formode, at de skandinaviske, danske og andre østlige Populationer tildels gaar mere rent sydlig (de svenske Fund kunde tyde paa, at Ruten gaar over Danmark, før den gaar mod Syd eller eventuelt mod Sydvest). Tilbagestrækket til Norden synes at gaa fra Afrika over Italien.

7. Klyde (*Recurvirostra avosetta* L.). Kurve Fig. 8. Kort Fig. 9.

Det tidligste Tidspunkt for Klydens Ankomst til Tipperne har været $17/3$ 1938 (10 Stkr.); den følgende Tid af Marts kunde der vise sig fra 0 til 20 daglig i Omraadet. Dette Aar danner dog en Undtagelse (ligesom for flere andre Vadere), idet det er en Undtagelse at træffe Klyder saa tidligt i større Antal; oftest ses kun en enkelt eller nogle faa Klyder de allersidste Dage af Marts og de første Par Dage af April; derefter indfinder flere og flere sig, men Antallet veksler dog stærkt det meste af April Maaned; antagelig strejfer Fuglene rundt i Fjordomraadet til de forskellige Fødefelter, maaske ogsaa for at udvælge de for Aaret bedst beliggende Ynglepladser, idet Ynglefuglene synes at veksle en Del fra Aar til Aar mellem Pladser i Fjordomraadet. Flertallet synes at have slaaet sig ned paa de udvalgte Ynglepladser i Løbet af de sidste ca. 10-14 Dage af April, men selv senere kan ret store Forskydninger finde Sted, og dette synes i visse Tilfælde at kunne henføres til usædvanlig Tørlægning af Fourageringsfelterne paa Sandene, i et enkelt Aar til Indgreb fra en særlig nærgaaende Rævs Side (den havde Hvalpe i en Grav paa Tipperne). Før langt hen i Maj synes det endelige Antal ikke at være til Stede.

Da Omraadet ligger nær Nordgrænsen for Artens Udbredelse, kan Vekslingerne i Antal om Foraaret næppe henføres til Træk af Individder hørende til de smaa Bestande, der yngler ved Limfjorden o. l. Steder længere mod Nord.

Første Anlæg til Rede er tidligst set $18/4$ (1935), næsten stedse mellem 20. og 25. April. Tidligst $20/4$ er første Æg fundet, men da et Kuld paa 4 er fundet $23/4$ (1937), maa antagelig første Æg i dette Kuld have været lagt et Par Dage tidligere end 20. April (se ogsaa nedenfor); næsten alle Under-

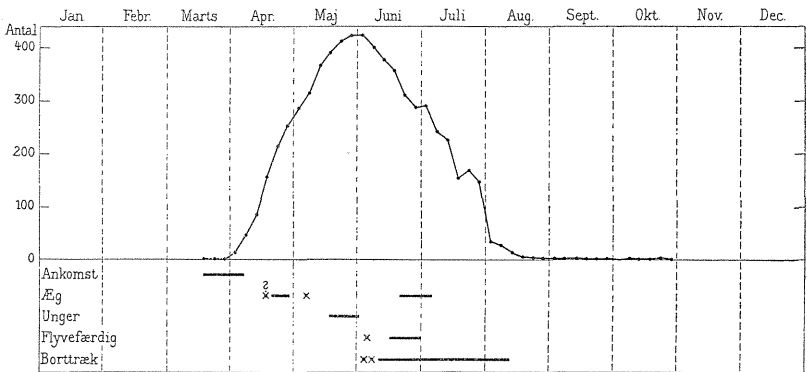

Fig. 8. Klyde (*Recurvirostra avosetta* L.). Gennemsnitlige Antal Fugle paa Tipperne 1929—39. Gennemsnitlige Antal ynglende Par: 234. Incubationstid 24—25 Døgn.

søgelsesaarene maa første Æg iøvrigt være lagt ca. 21.—24. April (i et koldt Foraar som 1929 dog først ca. 5. Maj). De første fuldlagte Kuld er de forskellige Aar bemærket mellem $23/4$ og $5/5$ (senest $10/5$ i det kolde Foraar 1929). Mellem $1/5$ og $20/5$ træffes derpaa Flertallet af Par med fuldlagte Kuld, og de fleste Fugle ruger; i 1929 rugede alle dog først $25/5$. De første nyklækkede Unger træffes næsten stedse mellem 17. og 27. Maj, de fleste Aar netop 22. Maj (1929 først $1/6$); og indenfor Tidsrummet 1.—10. Juni er de fleste Unger udruget, selvom det visse Aar kan trække ud endnu godt en halv Snes Dage, før Flertallet har udruget. Endnu $24/6$ (1937) er et nylig lagt Kuld observeret (sidste friske Kuld kan de forskellige Aar ses til saa vidt forskellige Tidspunkter som mellem $27/5$ og $24/6$); disse sene Kuld synes oftest at mislykkes; endnu $5/7$ (1934)

er ikke klækkede Æg truffet, og enkelte Efternølere træffes næsten hvert Aar sidst i Juni eller de første Dage af Juli. Tidligst $\frac{5}{6}$ (1932*) er den første flyvefærdige Unge observeret, oftest ligger dette Tidspunkt dog mellem 15. og 28. Juni. Saafremt Forholdene (Føde?) ikke passer Klyderne, kan de tilfods drage bort fra Omraadet med den spæde Yngel kort efter, at denne er klækket, oftest sikkert til Nymindestrømmen eller andre Steder i Fjorden, men visse Aar aabenbart til Havkysten og herfra sydpaa til Vadehavet; andre Aar bliver de derimod paa Vaderne med Ungerne i længere Tid. Dette medfører, at Bestanden paa og ved selve Tipperne kan begynde at aftage til yderst forskelligt Tidspunkt fra Aar til andet, faldende saa tidligt som 3. Juni eller saa sent som sidst i Juli, undtagelsesvis er stærk Aftagen endogsaa først bemærket de allerførste Dage af August; oftest finder dog følelig Aftagen Sted omkring 10.—20. Juli.

Paa Grund af de nævnte Forhold er det umuligt at angive, hvornaar de hjemmehørende Fugle i Virkeligheden begynder Trækket sydpaa her fra Landet; men Tidspunktet ligger antagelig omkring Midten af Juli. Allerede ca. 1. August er Individet gemeldt fra Østfriesland og fra Belgien (se nedenfor).

Saavel nu og da i Juli som oftest i August (sjældnere allerede i Juni) kan der saaledes være meget vekslende Antal ved Tipperne; visse Aar kan der være mange sidst i Juli, andre Aar slet ingen. Fuglene fouragerer nu andre Steder i Fjordomraadet eller længere mod Syd. I August (naar bortses fra det unormale Aar 1929) er Antallene stedse lave, mange Dage ses overhovedet ingen, visse Aar praktisk talt ingen. Endnu i September kan Smaaflokke nu og da vise sig, højest 40 Stykker; andre Aar i September er slet ingen bemærket. Endelig kan i Oktober Besøg finde Sted af enkelte eller endogsaa af Flokke (f. Eks. $\frac{25}{10}$ 1933, 65 Stykker); den sidste er set $\frac{31}{10}$ (1935); paa dette Tidspunkt er adskillige naaet til Vest-Frankrig visse Aar. Træk fra de ret faa Ynglepladser længere nordpaa kan ikke udskilles fra Flokke, som kommer paa Besøg ved Tipperne fra selve Fjordomraadet.

Antallet af ynglende Par har paa det fredede Omraade

*) Dette Kuld maa antagelig have været lagt og udruget tidligere end de ovenfor angivne tidligste Observationer herfor ($\frac{20}{4}$).

vekslet mellem 62 og 401 i Aarene 1928—1940 (Gennemsnit 1929—39: 234 Par); desuden yngler der en Del paa Poldene i Nymindestrømmen; i de senere Aar er Antallet af Ynglefugle paa Grund af Tilflytning bl. a. fra Tipperne stigende paa Poldene; i 1940 var der saaledes 202 Par her; Aarsagen til Flytningen fra Tipperne er den tiltagende Tørlæggelse af Væderne og Engene, medens Poldene efter skærpet Frednings-tilsyn og Opvækst af Grunde efter Nymindegabs Lukning ¹⁸/₉, 1931 byder Arten bedre og bedre Betingelser. Ogsaa andre Steder i Fjorden er Klydekolonierne tiltagende. Indtil ca. 250 Par aarlig har i den betragtede Periode ynglet paa Værnengene (særlig paa Skidenbugt og paa Stenpold); Antallet er her ligesom paa Tipperne stærkt svingende.

Mærkning er kun udført paa selve Tipperne, paa Værnet og paa Poldene; ialt er der i Aarene 1928—1940 ringmærket 1780 Unger, vekslende mellem 16 og 236 om Aaret. Genfangstprocenten er 2,9 (52 af 1780), idet der ses bort fra de paa Mærkepladsen observerede døde Unger (13); af de gemeldte er 4 fra Danmark, Resten (48) fra Udlandet. 34 eller 1,9 0/0 er gemeldt i deres første Leveaar, kun halvt saa mange, 18 eller 1,0 0/0, som ældre (1 Aar indtil godt 6 Aar gamle).

Mærkningsresultater.

Unger fundet døde før Borttræk fra Mærkeomraade:

13 Stykker er fundet døde mellem ⁹/₆ og ⁹/₈, alle i Juni paanær 3.

O-Gruppe gemeldt fra Danmark samme Aar som mærket:

Nr.	Mærkningsdato og Lokaltet	Genfangst
1440	¹¹ / ₆ 1931 Tipperne	ca. ²³ / ₇ 1931, 2 km N. for Sydspidsen af Skallingen; fanget; kunde ikke flyve*). (45 km S.).
3155	¹⁰ / ₆ 1933 Tipperpold	¹ / ₈ 1933, Sønder Aa, Lønne Sogn (8 km S.). Anskudt; taget af Hund.
530839	¹⁴ / ₆ 1940 Lønnes Pold	²⁷ / ₈ 1940. Ved Ho Bugt udfor Billum (ca. 28 km Syd for Fødested). ♀ juv. Fundet død.

O-Gruppe fra Udlandet:

**) 984	¹⁴ / ₆ 1929 Tipperne	Primo Nov. 1929, Povia de Santa Iria, Tejo, Lisbôa, Portugal (38° 50' N. 9° 03' V.). Skudt.
----------	--	---

*) Da den var over 50 Dage gammel (ca. 14 Dage gl. ved Mærkning), kan den næppe have været endnu ikke flyvefærdig, men anden Aarsag maa være Skyld i, at den kunde indfanges levende.

**) Offentliggjort i „Der Vogelzug“, Vol. 2, 1931, p. 170—171.

Nr.	Mærkningsdato og Lokalitet	Genfangst
**)	1014 17/6 1929 „	11/12 1929, Rosario, Moita do Ribatejo, Lisbôa, Portugal (38° 50' N. 9° 03' V.). Skudt.
**)	1085 25/6 1929 Værnet	20/12 1929, Santa Iria, Tejo, Lisbôa, Portugal (38° 50' N. 9° 03' V.). Skudt.
**)	1096 28/6 1929 Værnet	17/11 1929, Sacavem, Tejo, ca. 5 km Ø. for Lisbôa, Portugal (38° 45' N. 9° 04' V.). Skudt.
**)	1184 13/6 1930 Tipperne	24/11 1930, Bourcefranc, Charente-Inférieure, Frankrig (45° 40' N. 1° 0' V.?). Skudt.
	1258 20/6 1930 „	Foraar 1931, Saint-Nazaire sur Charente, Charente-Inférieure, Frankrig (ca. 45° 55' N. 1° V.). Skudt.
**)	1260 20/6 1930 „	7/12 1930, Mouchao da Povoa, Lisbôa, Portugal (38° 50' N. 9° 03' V.). Skudt.
	1330 4/6 1931 Tipperpold	Januar? 1932, Saint Seurin de Uzet, Gironde, Frankrig (ca. 45° 20' N. 0° 30' V.). Skudt.
	1345 7/6 1931 Tipperne	30/11 1931, Cap de Higuier, Bidasoa Floden, Spanien (43° 23' N. 1° 48' V.). Skudt.
	1359 7/6 1931 Tipperpold	23/1 1932, Foncedeau, Somussac, Charente-Inférieure, Frankrig (ca. 45° 40' N. 1° V.). Skudt.
	1448 14/6 1931 Værnet	17/11 1931, Guenrouët, Loire-Inférieure, Frankrig (47° 30' N. 1° 56' V.). Skudt.
	3019 8/6 1932 Rødsandhage	Nov. 1932, Munden af Sèvre Niortaise, Charente-Inférieure, Frankrig (46° 19' N. 1° 08' V.). Skudt.
	3044 9/6 1932 Tipperpold	(Primo Feb.?) 1933, Ile d'Aix, Charente-Inférieure, Frankrig (46° 01' N. 1° 10' V.). Skudt.
	3046 9/6 1932 „	12/12 1932, Port-de-Barques, Charente-Inférieure, Frankrig (ca. 46° N. 1° V.). Skudt.
	3080 28/5 1933 Tipperne	ca. 20/11-10/12 1933, Charron, Charente-Inférieure, Frankrig (46° 18' N. 1° 06' V.). Skudt.
	3161 12/6 1933 „	24/12 1933, La Seudre v. La Tremblade, Charente-Inférieure, Frankrig (45° 47' N. 1° 09' V.). Skudt.
	3171 7/6 1933 Tipperpold	17/12 1933, Palamós, Catalogne, Spanien (41° 50' N. 3° 09' Ø.). Fundet syg; død to Dage senere.
RK3211	20/5 1934 Flægbusken	8/2 1935, Baie de la Seine, v. le Havre, Seine-Inférieure, Frankrig (49° 28' N. 0° 12' Ø.). Skudt.
RK3404	24/5 1935 Lønnes Pold	14/9 1935, Ivoz-Ramet, Liège, Belgien (ca. 50° 41' N. 5° 34' Ø.). Fanget ved Meuse's Bred.
RK3414	26/5 1935 Rødsandhage	1/8 1935, Koewacht, Østflandern, Belgien (51° 14' N. 3° 59' Ø.).
RK3428	27/5 1935 Flægbusken	ca. 1/8 1935, Wübelsum, Emden, Østfriesland, Tyskland (53° 22' N. 7° 13' Ø.). Fundet med brækket Vinge. Arten talrig — træffes i Hundredevis, men er fredet.

**) Se Noten under Side 208.

Nr.	Mærkningsdato og Lokaltet	Genfangst
RK3548	29/5 1935 „	24/12 1935, Kieldrecht, Østflandern, Belgien (51° 17' N. 4° 10' Ø.). Ved Bredden af Schelde.
RK3565	29/5 1935 Flægbusken	5/9 1935, Saint-Nazaire s' Charente, Charente-Inférieure, Frankrig (ca. 45° 55' N. 1° 04' V.). Skudt.
RK3580	29/5 1935 „	29/10 1935, La Rochelle, Frankrig (46° 10' N. 1° 08' V.). Skudt ud af en Flok paa 60 Stykker.
RK3666	26/5 1936 Lønnes Pold	6/5 1937, Brouage Floden v. Rochefort, Charente-Inférieure, Frankrig (45° 52' N. 1° V.).
RK3703	27/5 1936 Fuglepold	2/12 1936, Aubigny-au-Bac, Nord-Frankrig (50° 16' N. 3° 10' Ø.). Skudt.
RK3782	4/6 1936 „	19/12 1936, Rochefort s. Mer, Charente-Inférieure, Frankrig (45° 57' N. 0° 58' V.). Skudt ved Havet tæt ved Charente's Munding.
RK3940	11/6 1937 Tipperne	ca. Dec. 1937, Tejo Floden, Portugal (ca. 38° 50' N. 9° 03' V.). Skudt.
RK3946	15/6 1937 „	ca. Jan. 1938, Fouras, Charente-Inférieure, Frankrig (45° 59' N. 1° 05' V.). Skudt.
RK3987	6/6 1937 Fuglepold	ca. Dec. 1937, Carxa, Beira-Baixa, Portugal (ca. 40° N. 7° 30' V.).
530910	26/6 1940 Lønnes Pold	3/12 1940, Moita do Ribatejo, Tejo Floden Portugal (ca. 38° 50' N. 9° 03' V.). Skudt.

Udlandet:

**)	1101	26/6 1929	Tipperne
	1191	15/6 1930	Tipperpold
	1271	29/6 1930	Værnet
	1361	7/6 1931	Tipperne
	3168	15/6 1933	Lønnes Pold
RK3466	25/5 1935		Flægbusken
RK3624	25/5 1936		Fuglepold
RK3698	1/6 1936		Grønodde Pold
RK3815	11/6 1936		Fuglepold

I-Gruppe:

Okt.-Nov. 1930, Pova de Santa Iria, Tejo, Lisbøa, Portugal (ca. 38° 50' N. 9° 03' V.). Skudt.
ca. Jan. 1932, Castro Marim, vestlige Side af Guadiana Floden, Algarve, Portugal (37° 11' N. 7° 26' V.). Skudt.
Feb. 1932, Sanlúcar de Barrameda, Cadiz, Spanien (36° 46' N. 6° 20' V.). Skudt.
23/12 1932, Chatellaillon, Charente-Inférieure, Frankrig (46° 03' N. 1° 05' V.). Skudt.
9/3 1935, I. de Buda, Ebro's Munding, Spanien (40° 40' N. 0° 55' Ø.). Skudt.
18/12 1936, SV. for Aveiro, Portugal (40° 40' N. 7° 39' V.). Skudt.
28/1 1938, Thouaré v. Nantes, Loire-Inférieure, Frankrig (47° 13' N. 1° 33' V.).
22/11 1937, Vila Franca de Xira v. Lisbøa, Portugal (38° 50' N. 9° 03' V.). Skudt.
25/11 1937, Étang de Saint-Nazaire, Pyrénées-Orientales, Frankrig (ca. 42° 30' N. 3° 07' Ø.). Skudt.

**) Se Noten under Side 208.

Danmark:

Nr. Mærkningsdato og Lokalitet	Genfangst
962 ¹² / ₆ 1930 Tipperne	²³ / ₆ 1932, sammesteds. Fundet død. Vendt tilbage til Fødestedet som toaarig.
II-Gruppe og ældre fra Udlandet:	
949 ¹⁴ / ₆ 1929 Værnet	²⁵ / ₁ 1933, San Julian de Musques, Vizcaya, Spanien (43° 19' N. 3° 08' V.). Skudt ud af Flok paa 10-15 Stykker. 3½ Aar gammel.
1012 ¹⁶ / ₆ 1929 Tipperne	²² / ₁₁ 1933, Pointe de l'Aiguillon, Vendée, Frankrig (46° 16' N. 1° 15' V.). Skudt. 4½ Aar gammel; Fuglen findes i La Musée de la Rochelle.
1189 ¹⁴ / ₆ 1930 Værnet	¹⁷ / ₁₂ 1933, La Seudre, v. Royan, Charente-Inférieure, Frankrig (45° 44' N. 1° 0' V.). Skudt. Ca. 3½ Aar gammel.
1269 ²⁹ / ₆ 1930 Tipperne	¹⁹ / ₁ 1937, Charron, Charente-Inférieure, Frankrig (46° 18' N. 1° 06' V.). Skudt. 6½ Aar gammel.
RK3279 ²⁷ / ₅ 1934 Flægbusken	³⁰ / ₁₂ 1936, Fouras, Charente-Inférieure, Frankrig (45° 59' N. 1° 05' V.). Skudt. Ca. 2½ Aar gammel.
RK3490 ²⁷ / ₅ 1935 „	ca. Jan. 1938, Tejo Øerne, Portugal (ca. 38° 40' N. 9° 20' V.). Skudt. Ca. 2½ Aar gammel.
RK3513 ²⁷ / ₅ 1935 „	¹⁷ / ₁₀ 1937, Saint Michel en l'Herm, Vendée, Frankrig (ca. 47° 20' N. 2° 08' V.). Ca. 2½ Aar gammel.
RK3515 ²⁷ / ₅ 1935 „	³⁰ / ₄ 1938, Aiguillon, Vendée, Frankrig (46° 20' N. 1° 18' V.). Skudt henved 3 Aar gl.

Af denne Art giver de talrige Genmeldinger et klart Billede af Trækket, hvilket er af Betydning, da Kendskabet til dens Vandringer tidligere var ret mangelfuldt paa Grund af de ret faa, foreliggende Ringfund (se bl. a. SCHÜZ & WEIGOLD: Atlas des Vogelzugs 1931).

Kun een Fugl (No. 962) er truffet som ældre ved Fødestedet, vendt tilbage og fundet død som toaarig. Dette er bemærkelsesværdigt i Betragtning af det ret store Antal Individer, der af Strandskade og Vibe er paavist som udvoksne Fugle i Fødestedets Nærhed; men kan dog delvis forklares derigennem, at Klyden i Modsætning til de nævnte Vadefugle er totalfredet her i Danmark og derfor ikke eller kun undtagelsesvis nedlægges efter Yngletiden.

Den største Interesse er knyttet til de ialt 48 Fund fra Udlandet, hvilket Antal langt overgaar, hvad tidligere Mærkninger af MORTENSEN og SKOVGAARD har givet her fra Landet. Paa Sydtrækket haves Genfangster fra Østflandern (allerede

Antal Klyder fra de forskellige Aars Mærkninger gemeldt fra vesteuropæiske Omraader.
 ($\frac{3}{2}$ = 3 yngre end 1 Aar, 2 eet Aar eller ældre).

Aar:	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	Total
Antal mærket:	16	191	104	226	88	97	192	224	236	117	87	71	131	1780
Danmark	—	—	$\frac{0}{1}$	$\frac{1}{0}$	—	$\frac{1}{0}$	—	—	—	—	—	—	$\frac{1}{0}$	$\frac{3}{1} = 4$
Nordvest-Tyskland, Belgien og Nord- Frankrig	—	—	—	—	—	—	$\frac{1}{0}$	$\frac{4}{0}$	$\frac{1}{0}$	—	—	—	—	$\frac{6}{0} = 6$
Vest-Frankrig og Nord-Spanien	—	$\frac{0}{1}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{4}{1}$	$\frac{3}{0}$	$\frac{2}{0}$	$\frac{0}{1}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{1}{0}$	—	—	—	$\frac{16}{9} = 25$
Portugal og Syd- Spanien	—	$\frac{4}{1}$	$\frac{1}{2}$	—	—	—	—	$\frac{0}{2}$	$\frac{0}{1}$	$\frac{2}{0}$	—	—	$\frac{1}{0}$	$\frac{8}{6} = 14$
Mediterrane Kyster af Frankrig og Spanien	—	$\frac{0}{1}$	—	—	—	$\frac{1}{1}$	—	—	—	—	—	—	—	$\frac{1}{2} = 3$
Total	0	7	8	6	3	5	2	10	6	3	0	0	2	$\frac{34}{18} = 52$
% gemeldt	0	3,7	7,7	2,7	3,4	5,2	1,0	4,5	2,5	2,6	0	0	1,5	$\frac{1,9}{1,0} = 2,9$

1. August) og Emden (ca. 1. August), fra Liège (September), fra Charente-Inférieure (September), hvilke alle er unge Fugle; ogsaa 2 Oktoberfund fra Vest-Frankrig (Vendée og Charente-Inférieure) kan maaske regnes med hertil. SKOVGAARD har

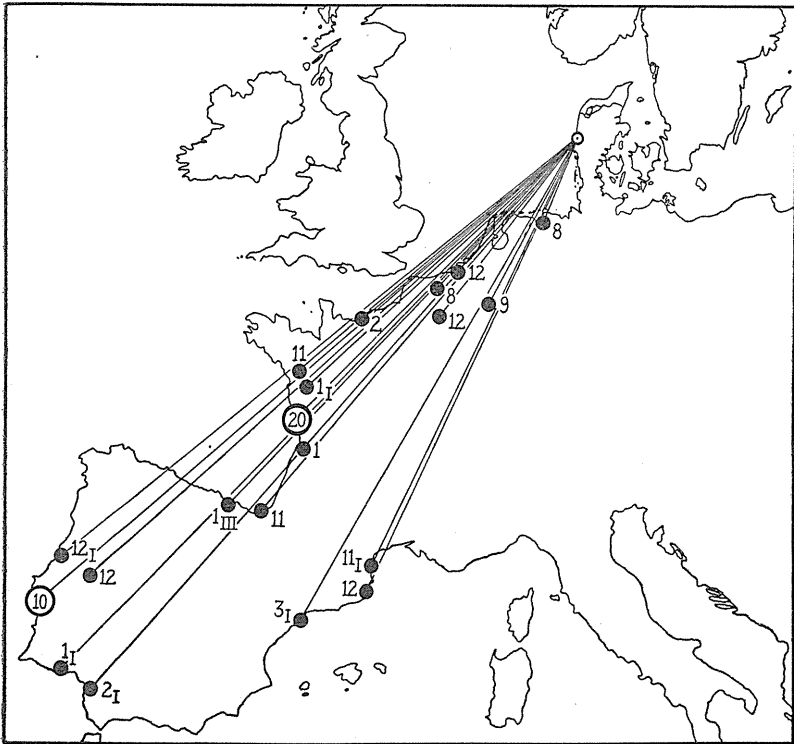

Fig. 9. **Klyde** (*Recurvirostra avosetta* L.). Fund fra Udlandet. Arabiske Tal = Maaned for Fund; Romertal = Aarsgruppe I, II o. s. v. Aarets Yngel betegnet ved arabiske Tal alene. Tallet 20 i ○ = 20 Fund: O-Gr.: 9, 10, 11, 11, 12, 12, 12, 12, 1, 1, 2?, 3?, 5 — 12 I, 10 II, 12 II, 4 II, 12 III, 11 IV, 1 VI. — Tallet 10 i ○ = 10 Fund: O-Gr.: 11, 11, 12, 12, 12, 12? — 11 I, 11-12 I, 1 II.

desuden 1 Melding fra Vest-Frankrig allerede fra 30. August og 1 fra Brunsbüttel i Oktober. Som overvintrende er betragtet de Fugle, der er nedlagt i November—Februar. Det er følgende: Østflandern i Belgien: 1 fra December; det er sikkert kun undtagelsesvis, at Klyder overvintrer saa nordligt; SKOVGAARD har dog 2 fra Januar fra Holland; Dep. Nord i

Frankrig: 1 fra December; Dep. Seine-Inférieure: 1 fra Februar; Dep. Loire-Inférieure: 1 fra November, 1 fra Januar; Dep. Vendée: 1 fra November; Dep. Charente-Inférieure: ialt 13: 3 fra November, 6 fra December*), 3 fra Januar, 1 fra Februar; Dep. Gironde: 1 fra Januar; Dep. Pyrénées-Orientales: 1 fra November; fra Portugal findes 1 fra December fra Aveiro, 1 fra December fra Beira-Baixa, 1 fra Januar fra Algarve og ikke mindre end 10 Fund fra Tejo-Floden i Omegnen af Lissabon, nemlig 4 i November, 4 (+ ?1) i December, 1 i Januar; fra Spanien findes fra den biscayiske Kyst 1 fra November og 1 fra Januar og fra den catalonske Middelhavskyst 1 fra December og 1 fra Marts, fra Cadiz 1 fra Februar. Se iøvrigt vedr. Fordelingen af Fundene Tabellerne Side 212 og 215.

De mange Vinterfund giver et klart Billede af Klydens Overvintringsomraade. Dette strækker sig fra Nederlandenes Kyst langs Frankrigs, Spaniens og Portugals Atlanterhavskyst mod Syd til Gibraltar, idet dog Klyder fra Tipperomraadet talrigst overvintrer i Sydvest-Frankrig og i Portugal. I et ret stort Antal Tilfælde er de ogsaa fundet ved Flodbredder i nogen Afstand fra Havet og dette forklarer, hvorledes visse Fugle fra det sydvestlige Frankrigs Kyst gennem det sydlige Frankrig (f. Eks. ved at følge Garonne) er naaet ud til Frankrigs og Cataloniens Middelhavskyst (3 Tilfælde).

Saavidt mig bekendt er ingen Klyder, der er blevet mærket i Nord-Europa, genmeldt fra Afrika, og det foreliggende Materiale synes klart at vise, at den betragtede Population, der bor ved Nordgrænsen af det europæiske Udbredningsomraade, ikke i Almindelighed overvintrer saa langt mod Syd som i Afrika; dertil er Vinterfundene i Vest-Frankrig og Portugal altfor talrige. Ogsaa de faa foreliggende Fund af svenske mærkede Fugle, ligesom det eneste tyske, der foreligger, er fra de samme Omraader som de foran omtalte. Heller ingen hollandske Fugle synes at gaa længere end de danske.

Det er imidlertid en Kendsgerning, at Klyden er iagttaget paa Cap Verderne (se f. Eks. MURPHY, Bull. Am. Mus. Nat. Hist. Vol. 50, III, p. 267), og den maa være naaet hertil langs Atlanterhavskysten, men kan selvfølgelig stamme fra Popula-

*) SKOVGAARD 1930, p. 6, har 1 Klyde herfra skudt ¹⁰/₁₂ 1925, mærket paa Tipperne 1924.

Antal Klyder gemeldt i Aarets Løb fra
forskellige Omraader.

($\frac{3}{2}$ = 3 yngre end 1 Aar, 2 eet Aar eller ældre).

	Dan- mark	Nordvest- Tyskland, Belgien og Nord- Frankrig	Vest- Frankrig og Nord- Spanien	Portugal og Syd- Spanien	Medi- terrane Kyster af Frankrig og Spanien	Total
Aug....	$\frac{3}{0}$	$\frac{2}{0}$	—	—	—	$\frac{5}{0} = 5$
Sept....	—	$\frac{1}{0}$	$\frac{1}{0}$	—	—	$\frac{2}{0} = 2$
Okt. ...	—	—	$\frac{1}{1}$	—	—	$\frac{1}{1} = 2$
Nov....	—	—	$\frac{5}{2}$	$\frac{2}{2}$	—	$\frac{7}{4} = 11$
Dec. ...	—	$\frac{2}{0}$	$\frac{3}{3}$	$\frac{6}{1}$	$\frac{1}{0}$	$\frac{12}{4} = 16$
Jan. ...	—	—	$\frac{3}{2}$	$\frac{0}{2}$	$\frac{0}{1}$	$\frac{3}{5} = 8$
Febr. ...	—	$\frac{1}{0}$	$\frac{1^{?*)}{0}$	$\frac{0}{1}$	—	$\frac{2}{1} = 3$
Marts ..	—	—	$\frac{1^{?*)}{0}$	—	$\frac{0}{1}$	$\frac{1}{1} = 2$
April ..	—	—	$\frac{0}{1}$	—	—	$\frac{0}{1} = 1$
Maj....	—	—	$\frac{1}{0}$	—	—	$\frac{1}{0} = 1$
Juni ...	$\frac{0}{1}$	—	—	—	—	$\frac{0}{1} = 1$
Total ..	$\frac{3}{1} = 4$	$\frac{6}{0} = 6$	$\frac{16}{9} = 25$	$\frac{8}{6} = 14$	$\frac{1}{2} = 3$	$\frac{34}{18} = 52$

tionerne, der bebor den iberiske Halvø eller Syd-Frankrig. Træk langs Nordvest-Afrika er dog sikkert ubetydeligt, da denne Art i Modsætning til forskellige andre Vadere, der mere almindeligt følger denne Rute og derved risikerer Transport af Nord-

*) Maaned ikke sikker, men omtrentlig.

ostpassaten, ikke mig bekendt er rapporteret fra nogen Lokali-
tet i den vestindiske Region.

Ingen Klyder fra Omraadet har tilsyneladende fulgt Flod-
systemer gennem Mellemeuropa, hvorfra nogle Iagttagelser
over Optræden af Klyder paa Træk dog foreligger.

Der bemærkes nogen Variation i Vinteropholdsstedernes Po-
sition, idet Klimaforhold synes at være i Stand til at frem-
bringe en Forskydning, saaledes at Klyden i haardere Vintre
gennemgaaende gaar længere mod Syd og saaledes til en vis
Grad er en „Vejrfugl“. Følgende Tabel synes at tyde paa en
saadan periodisk Forskydning af Vinteropholdsstedet, men Ma-
terialet er dog endnu for lille til en sikker Afgørelse heraf.

Fordelingen af Ringfund (i Procent)
i Vintertiden (Nov.-Febr.).

	Antal Fund	Portu- gal og Syd- spanien	Nord- spa- nien	Syd- frank- rig	Vest- frank- rig	Nord- frank- rig	Bel- gien
Vinteren 1929—30	4	100	—	—	—	—	—
” 1930—31	4	50	—	—	50	—	—
” 1931—32	6	33	17	—	50	—	—
” 1932—33	5	—	20	—	80	—	—
” 1933—34	5	—	20	—	80	—	—
” 1934—35	2	—	50	—	—	50	—
” 1935—36	1	—	—	—	—	—	100
” 1936—37	5	20	—	—	60	20	—
” 1937—38	7	57	—	14	29	—	—

I Vinteren 1929—30 og 1930—31 og igen 1937—38 gik Kly-
derne relativt langt mod Syd, medens de 1934—35 og 1935—36
ikke gik saa langt og overvintrede i Nord-Frankrig og Belgien.
Hermed stemmer ogsaa, at der disse sidste Aar kun blev ned-
lagt (d. v. s. gemeldt) 1—2 Individuer, medens iøvrigt 4—7 er
det almindeligste. Dette tyder paa, at Klyderne disse Vintre
sjældnere er naaet til de portugisiske og vestfranske Vinter-
opholdssteder, hvor der i udstrakt Grad drives Jagt paa dem.
Vintrene har da ogsaa i Midten af 30'erne været milde paa
nordlige Bredder. Det maa dog bemærkes, at fra Vinteren

1929—30, da Klyderne gik langt mod Syd, har SKOVGAARD et hollandsk Vinterfund af en dansk Klyde. En nærmere Undersøgelse af andre Arter indenfor en længere Periode vil derfor være ønskelig; men utvivlsomt har den i det nordlige Atlanterhav herskende milde Periode ogsaa haft sin Indflydelse paa Trækkets Udstrækning hos Arter, der holder til i Vest-Europa om Vinteren.

Kun Aarets Yngel er truffet i Belgien og Nord-Frankrig, men samtidig ogsaa paa de sydligste Lokalteter i Spanien. Det maa endvidere bemærkes, at der procentvis er flest ældre længst mod Syd.

Allerede i Marts forlades Vinterpladsen, men fra Foraars-trækket haves dog kun 2 Fund, nemlig fra Vendée (30. April) og fra Charente-Inférieure („Foraar“). Desuden foreligger der et saa sent Fund som fra 6. Maj (Charente-Inférieure), nemlig af en eetaarig Fugl, som antagelig vilde oversomme her; SKOVGAARD rapporterer herfra en eetaarig oversomrende fra 4. Juni.

Dødsaaarsagen kunde paavises i 42 Tilfælde af de 48 Fund fra Udlandet; den var i 39 Tilfælde „skudt“, i 3 Tilfælde fundet syg, med brækket Vinge el. lign. Dette viser, at der desværre stadig drives en overordentlig udbredt Jagt paa Klyden i Vinterkvartererne.

De genmeldte Klyders Alder fordeler sig som følger paa de første 7 Aar:

I 1. Aar er genmeldt	34	Stykker*)
- 2. - - - -	10	-
- 3. - - - -	4	-
- 4. - - - -	2	-
- 5. - - - -	1	-
- 6. - - - -	0	-
- 7. - - - -	1	-

Gennemsnitlig er det en lav Alder, de genmeldte Klyder har opnaaet, idet Afgangen i Løbet af det første Aar er betydelig; Klyden kan dog opnaa en høj Alder, idet en af MORTENSEN (¹¹/₆ 1911) mærket Klydeunge fra Enø er blevet genmeldt fra Osera de Ebro (April 1929) 18 Aar gammel (SCHÜZ & WEIGOLD 1931, p. 146).

*) Heri er ikke medregnet de paa Mærkningsstedet døde Unger.

8. Ryle (*Erolia alpina* (L.)).

Antallet af ynglende Ryler er lavt paa det fredede Omraade; det har været oppe paa 38 Par (1931), men efter den ved Nyordningen ved Hvide Sande indtrufne Tørlæggelse af Arealet er Antallet gaaet ned og er nu, efter at have været helt nede paa 1 ynglende Par, ca. 8 Par.

Derimod kan der vise sig store Flokke af gennemtrækende Ryler, maksimalt ca. 10.000 paa visse Dage om Efteraaret; Flertallet er denne Art, men andre Arter af Ryler kan selvfølgelig ogsaa vise sig. Disse er ikke udskilt i Trækoversigterne. I Forhold til Ynglefuglenes Antal er de uhyre Mængder af besøgende og trækkende Fugle overvældende, hvorfor Ynglefuglenes Ankomst m. v. udviskes i Kurveoversigter.

Ryler kan iagttages i alle Aarets Maaneder, dog faatallig i Januar og Februar, paa spredte Dage oftest nogle faa og ikke over ca. 150 paa en enkelt Dag. Det nordgaaende Træk begynder oftest at blive iøjnefaldende lidt hen i Marts eller omkring 20. Marts; og det fortsætter indtil sidst i Maj eller de første Dage af Juni, med faa trækkende Fugle efter ca. 5. Juni som den oftest seneste Dato for nordgaaende Træk.

Antagelig sidst i Marts er de fleste af Ynglefuglene til Stede, normalt alle før 15.—18. April. Tidligst $\frac{30}{4}$ (1933) er første Anlæg til Rede observeret, og ca. $\frac{1}{5}$ (1934) er første Æg lagt. Fuldlagte Kuld er bemærket første Gang mellem $\frac{4}{5}$ og $\frac{28}{5}$, oftest før Midten af Maj. Sidste nylig lagte Kuld er observeret $\frac{10}{6}$ (1935), og de sidste endnu ikke udrugede Æg er set $\frac{25}{6}$. De første udrugede Unger er bemærket mellem $\frac{23}{5}$ (1932) og $\frac{11}{6}$ (1935), enkelte Aar senere (sidst $\frac{19}{6}$ 1937), men de faa ynglende Par medfører, at disse Observationers almene Gyldighed er ringe. De hjemmehørende Ryler synes at forlade Omraadet omkring 7. til 20. Juli, men de fleste Aar er Tidspunktet umuligt at bestemme, da Invasionen fra Nord undertiden begynder først i Juli, selvom oftest efter Midten af eller sidst i Juli. I August og September samt i det meste af Oktober kan der være mange og store Flokke af Ryler paa Træk, og endnu i første Halvdel af November kan der visse Dage bemærkes 3—4000 Stkr.; ca. 1000 er endnu observeret $\frac{20}{11}$ (1938), men derpaa viser sig stærkt vekslende og lavere

Antal og ikke over 200 Stkr. visse Dage i December. (Se iøvrigt TÅNING 1936, p. 185).

De faa ynglende Par har ikke givet Anledning til Ringmærkning af Betydning; der er kun mærket 5 Stkr., hvoraf ingen er gemeldt.

Karmindompap (*Carpodacus erythrinus erythrinus*(*Pall.*)), ny for Danmark.

Af FINN SALOMONSEN.

(Meddelelser fra Naturfredningsraadets Reservatudvalg. Nr. 14.)

Igennem de senere Aar, i hvilke jeg regelmæssigt har opholdt mig paa Christiansø i Træktiderne, er ikke saa faa Sjældenheder blevet iagttaget, og en Del nedlagt til Zoologisk Museum, og Antallet af Fuglearter konstaterede paa Christiansø i disse Aar har forlængst passeret de halvandet Hundrede. Jeg har hidtil trods mange Anmodninger fra Interesserede undladt at publicere disse Forekomster af sjældne Fugle, da Reservat-
raadet har paatænkt senere at udgive en større Oversigt over Christiansø's Fugle. I dette Efteraar lykkedes det mig imidlertid at konstatere Tilstedeværelsen af en for Danmark helt ny Art, et Fund af saa stor Interesse, at jeg mente, det særskilt burde publiceres.

Efter at Fuglelivet i henved 14 Dage havde været meget ringe paa Christiansø, indtraf den 13de September 1941 en tydelig Forandring. Hele Dagen var det et ualmindeligt stærkt Regnvejr med svag Kuling fra Nord, altsaa ubehagelige Betingelser at iattage Fugle under. Der konstateredes stærk Tiltaget i Antal hos en Del Arter (Fuglekonge, Hvid Vipstjert, Grønsisken), Optræden af paa Trækket ualmindelige Fugle som Nattergal og Første-Ankomst af nye, senere trækkende Arter som Rødkælk. I en Kartoffelmark sad 2 — maaske 3 — finkelignende, plumpe Fugle, som ved min Ankomst fløj op i et Træ tilligemed en Del Bogfinker. De lignede nærmest Graaspurve, men da disse aldrig forekommer paa dette Kartoffelstykke, der ligger i en ret isoleret Have, blev jeg opmærksom. Da Fuglene fløj op, udstødte de et sagte, dompagtigt „pit-pit“,